

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis, Seu Resolutio Casuum Conscientiæ

Juxta Sacram Scripturam, Canones, Et Sanctos Patres

Continens Tractatus de Sacramentis in genere; de Baptismo, de Confirmatione, Eucharistia, Sacrificio Missæ; Constitutionem Innocentii XII. super celebratione Missarum, variaque alia decreta

Genet, François

Parisiis, 1703

Tractatus Quintus. De Sacrificio Missæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40834

TRACTATUS QUINTUS.
DE
SACRIFICIO
MISSÆ.

CAPUT PRIMUM.

*Nomen, Definitio, & Existentia
Sacrificii Missæ.*

Quæst. I. QUID significat Missa.

Resp. **Q**UOD Etymologia nominis Missæ, juxta piam S. Thomæ & S. Bonaventuræ explicationem, sumitur à Latino nomine *Missæ*, quod significat mittere, quia ut ait Divus Thomas: Propter hoc etiam *Missæ* nominatur, quia per Angelum (id est, Christum, qui est magni consilii Angelus) Sacerdos preces ad Deum mittit, sicut populus per Sacerdotem, vel quia Christus est Hostia nobis *Missæ* à Deo: unde & in fine *Missæ* Diaconus populum licentiat, dicens, Ite *Missæ* est, scilicet Hostia ad Deum per Angelum, ut scilicet sit Deo accepta.

Et Divus Bonaventura ait: Dicitur autem *Missæ*, à mittendo, & representat legationem inter homines & Deum: Deus enim mittit Filium suum Christum in Altari, & iterum mittit Ecclesia Fidelis eundem Christum ad

D. Th. 3. p. q. 83. art. 4. ad 2.

S. Bonav. in Opusc. de Expof. Missæ. cap. 2.

Patrem, ut pro peccatoribus intercedat.

ad Guidobal-
dum Burgun-
dionum Re-
gem. Epist. 1.

Sed verior hujus nominis explicatio ea est, quam tradit Alcimus Avitus Episcopus Vienneſis dum ait : *Non Miſſam facitis, nihil eſt aliud, quàm non dimittitis : à cujus proprietate sermonis in Eccleſiis, Palatiſque ſive Prætoriiſ, Miſſa fieri pronuntiatur, cùm populus ab obſervatione dimittitur. Nam genus hoc nominis etiam in ſecularibus Auctoriſ invenietis, ut in Cicerone & Suetonio.*

Certum eſt in primitiva Eccleſia, duas fuiſſe dimiſſiones (quod nomini Miſſæ locum dedit.) Prima fiebat poſt lectionem Evangelii, & ſermonem, cùm Diaconus clara voce dimittebat infideles, pœnitentes, Catechumenos, & alios quibus non licebat Sacrificio intereſſe : altera fiebat, ut nunc etiam in uſu eſt, peracto Sacrificio, ſeu in fine Miſſæ, cùm dimittebantur Fideles, hiſ verbis, *Ite Miſſa eſt.*

Primi Chriſtiani utpotè exactioris diſciplinæ, profanos, & nondum purgatos maximè declinabant; quapropter Eccleſiarum ſanctuaria ab eorum aſpectibus, & velis, & ferreis cancellis removebant, donec Baptiſmo ſuſcepto, & poſt pœnitentiam juxta morem ritè peractam ad Divina Myſteria omnes ſimul convenirent.

Ante Myſteriorum celebrationem dimittebantur indigni qui intereſſent, adeoque in duas veluti partes Miſſam diviſerunt, ſcilicet in Miſſam Catechumenorum, & Miſſam Fideium. Miſſa Catechumenorum duobus, & tribus primis ſæculis conſtabat aliquot Pſalmis & orationibus, & ſtatim à templis dimittebantur; verùm progrefſu temporis judicarunt ſancti Patres non dimittendos eſſe Catechumenos, & pœnitentes, niſi poſt lectionem Evangelii, ejuſque expoſitionem in concione,

De Sacrificio Missæ. Cap. I. 215

ut inde fructum spirituales perciperent, ac proinde statutum fuit in Concilio Carthaginensi 4. *Vt Episcopus nullum prohibeat ingredi Ecclesiam & audire verbum Dei, sive Gentilem, sive Hæreticum, sive Judæum usque ad Missam Catechumenorum.*

Conc. Carthag. Can. 84.
ann. 398.

Rationem affert Concilium Valentinum in Hispania, dum ait: *Hoc inter cætera censuimus observandum, ut Sacro-sancta Evangelia ante munerum illationem, vel Missam Catechumenorum in ordine lectionum post Apostolum legantur, quatenus salutaria præcepta Domini nostri Jesu-Christi, vel sermonem Sacerdotis, non solum Fideles, sed etiam Catechumeni ac pœnitentes, & omnes qui ex diverso sunt, audire licitum habeant: sic enim Pontificum prædicatione audita, nonnullos ad fidem attractos evidentem scimus.*

Conc. Valent. cap. 1. ann. 524.

Quæst. 2. Hoc nomen Missæ est-ne antiquum in Ecclesia?

Resp. Antiquissimum est, cum Divus Ambrosius 4. sæculo ejus mentionem faciat Epistola 33. ad Marcellinam sororem, Missam facere cœpit; & sermone 34. Moneo vos ut qui juxta Ecclesiam est, & sine gravi impedimento potest, quotidie audiat Missam.

Divus Augustinus, qui eodem sæculo florebat utitur hoc Missæ nomine sermone 91. de tempore. *In lectione qua nobis ad Missas legenda est. Et serm. 237. Ecce post sermonem fit Missa Catechumenis, manebunt Fideles.*

Facile esset referre varios authores 5. sæculi, qui utuntur nomine Missæ. S. Leo Papa, Victor, & Paulinus illius meminerunt. Observandum solum hic est, de hoc nomine loqui S. Ambrosium, & S. Augustinum ut de nomine jam dudum in usu apud Christianos; ex

quo patet nomen Missæ esse ferè coævum Ecclesiæ.

Quæst. 3. Quid est Sacrificium?

Resp. Sacrificium propriè sumptum definitur à Theologis, Oblatio sensibilis soli Deo facta ad profitendum supremum ejus in omnes creaturas dominium à legitimo Ministro, rei externæ & sensibilis peculiariter consecratæ, per veram immutationem, & destructionem rei oblatae. Colligitur hæc definitio ex sancto Thoma 2. 2. q. 85.

Hæc definitio non competit, nisi vero Sacrificio; non autem Sacrificio latè accepto, quod complectitur omnia bonorum operum genera in honorem Dei; sic S. Augustinus ait: *Verum sacrificium est omne opus quod agitur, ut sanctâ societate inhereamus Deo.*

S. August. De
Civit. Dei.
lib. 10. cap. 6.

S. Tho. 3. p.
q. 21. art. 2.

Et ut ait Divus Thomas: *Omne illud quod Deo exhibetur ad hoc quod spiritus hominis fertur in Deum, potest dici Sacrificium, secundum illud Psalmi: Sacrificium Deo spiritus contribulatus.*

Ecclesiastici cap. 5. *Sacrificium salutare est, attendere mandatis, & discedere ab iniquitate. Qui facit misericordiam, offert sacrificium:* At in sequentibus sumitur Sacrificium in propria significatione. *Misericordiam volo, non sacrificium:* Osee cap. 6. *Melior est enim obedientia quàm victima.* 1. Regum, cap. 15.

Quæst. 4. Quomodo potest clarè explanari tradita Sacrificii definitio?

Resp. Dicitur & est 1. *Oblatio*, hoc est, actio peculiaris, & determinata, quâ aliquid offertur. Deinde est *oblatio sensibilis*, per quod Sacrificium externum & visibile, de quo hic loquimur, distinguitur à Sacrificio interno,

terno, & invisibili, quod consistit in pia voluntate, quâ quis seipsum offert Deo cum his quæ possidet in perpetuam servitutem. Sacrificium externum & visibile, testimonium est apparens interni Sacrificiî. Quare S. Augustinus ait: *Sacrificium visibile, invisibilis Sac-* Lib. 10. de
rificiî Sacramentum, id est, sacrum signum Civit. Dei
est. Verùm licet regulariter loquendo oblatio cap. 5.
invisibilis, & interior præstantior sit externâ & visibili, & invisibilis accepta sit Deo sine externa, & merè visibili, licet hæc externa non sit grata Deo, qui intuetur cor, sine invisibili, & internâ: attamen nomen Sacrificiî propriè convenit oblationi externæ & visibili, non autem invisibili, quia occulta est, & particularis, & nomine Sacrificiî intelligitur honor publicus, & sollemnis exhibitus supremo Domino à Ministro publico; necesse igitur est ut oblatio sit externa.

Tertiò, Est oblatio soli Deo facta; quia Sacrificium est verus Patriæ cultus, qui supremæ Majestati solum defertur; unde legimus Exodi cap. 22. *Qui immolat Diis, occidetur, præterquam Domino soli.* Quemadmodum cultus datur internus, quem soli Deo exhibemus, quo ipsum agnoscimus primum, & supremum bonum, principium & finis omnium rerum, & in hac cognitione quam fides inspirat, nosmetipsos humiliter ex animo prosternimus, ac demittimus coram eo; oportebat etiam, ut signum esset exterius, quo testaremur hos venerationis sensus soli Deo debitos: Atqui solum Sacrificium cultum hunc potest significare, si quidem cætera omnia testimonia, & externa signa observationis, & reverentiæ, quæ Deo à nobis exhibentur, sive flectendo genua, sive ad eum dirigendo preces deferri possunt etiam Angelis & hominibus: at Sacrificium

Conc. Trid.
De Sacrificio
Missæ. sess. 12.
cap. 3.

foli Deo reservatur, ac debetur. Et quamvis, ut ait Concilium Tridentinum, in honorem & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueverit; non tamen illis Sacrificium offerri docet, sed soli Deo qui illos coronavit. Vnde nec Sacerdos dicere solet: Offero tibi Sacrificium, Petre & Paule; sed Deo de illorum victoriis gratias agens eorum patrocinia implorat, ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam facimus in terris.

s. Aug. lib.
8. De Civit.
Dei. cap. 27.

S. Augustinus nos docet, Sacrificium non posse offerri Martyribus, sed soli Deo. Quis audivit aliquando, ait, stantem Sacerdotem ad altare, etiam super sanctum Corpus Martyris ad Dei honorem cultumque constructum, dicere in precibus: Offero tibi Sacrificium, Petre, vel Paule, vel Cypriane, cum apud eorum memorias offeratur Deo, qui eos & homines & Martyres fecit.

Quod adhuc clarè explicat Divus Augustinus, lib. 20. quem scripsit contra Faustum Manichæum. Populus Christianus, ait, memorias Martyrum religiosa solemnitate concelebrat, & ad excitandam imitationem, & ut meritis eorum consocietur, atque orationibus adjuvetur; ita tamen ut nulli Martyrum, sed ipsi Deo Martyrum sacrificemus, quamvis in memorias Martyrum constituamus altaria.

Divus Thomas rationem nos docet, cur Sacrificium soli Deo offerri possit, cum ait: Exterioriores actus Religionis ad interiores ordinantur: anima autem se offert Deo in Sacrificium, sicut principio sua creationis, & sicut fini sua beatificationis; & ideo sicut soli Deo summo debemus Sacrificium spirituale offerre, ita etiam soli Deo debemus offerre exteriora Sacrificia.

De Sacrificio Missæ. Cap. I. 219

Non alteri visibile Sacrificium offerendum esse noverimus, ait Divus Augustinus, quam illi, cujus in cordibus nostris invisibile Sacrificium nos ipsi esse debemus.

D. Aug. de Civit. Dei. lib. 10. cap. 19.

4. Est Oblatio Deo facta ad profitendum supremum ejus in omnes creaturas dominium: Et hic est omnium finis Sacrificiorum, quæ sunt veluti tributa reddita in testimonium subjectionis nostræ, & plenariæ potestatis quam Deus habet in nos. Hic finis meritum, & premium constituit actus Sacrificii instituti ad summum Deo honorem exhibendum, profitendo omnia ab ipso esse, & pro illius gloria ad nihilum redigenda.

Dicitur *A legitimo Ministro*, quia ad omnes promiscuè non spectat offerre Sacrificium, sed ad specialiter deputatos, ut personas publicas, & præcipuos Ministros ad id peragendum nomine totius populi. In lege naturæ id spectabat ad capita familiarum, ut ad Noë, Abraham, & alios, aut ad eos quibus inspirabat Deus, ut hoc munere fungerentur. In lege scripta, Sacerdotium ad solam Aaron posteritatem pertinebat juxta illud Exodi cap. 33. *Applica quoque ad te Aaron fratrem tuum cum Filiis suis de medio filiorum Israël, ut Sacerdotio fungantur mihi.* Sed in lege gratiæ adoranda victima, quæ in nostris offertur Altaribus, à solis Sacerdotibus immolari potest, qui hanc potestatem accipiunt dum ordinantur. *Sacerdoti*, inquit Divus Thomas, *cum ordinatur, confertur potestas hoc Sacramentum consecrandi in persona Christi: per hoc enim ponitur in gradu eorum quibus dictum est à Domino, Hoc facite in meam commemorationem. Et ideo dicendum est, quòd proprium est Sacerdotum hoc conficere Sacramentum.*

D. Tho. 3. p. q. 82. art. 1.

Quaest. 5. Quare dicitur Rei externa & sensibilis specialiter Deo consecrata?

Resp. Quia victima oblata debet fieri sacra, ex prophana, & per hanc consecrationem Deo singulariter dedicari; *Id enim significat sacrificare, ac sacrum facere*, ut ait Divus Thomas 2. 2. q. 85. art. 3. ad 3. Hæc consecratio, qua res Deo in Sacrificium oblatae in veteri lege ipsi dedicabantur, fiebat diversis mysticis ceremoniis prolixè relatis in Levitico, quæ ceremoniæ figuræ erant, & umbræ ejus quod agitur in vero Sacrificio, quod in nostris offertur Altaribus; & per hanc consecrationem Sacrificium etiam differt à meris oblationibus, quæ hac consecratione, & dedicatione non egent.

Quaest. 6. Quare dicitur: Per transmutationem, & veram rei oblata destructionem?

Resp. Per hoc, Sacrificium distinguitur à simplicibus oblationibus, ut enim ait Divus Thomas: *Sacrificia propriè dicuntur, quando circa res Deo oblatas aliquid fit, sicut quando animalia occidebantur, & comburebantur; quod Panis frangitur, & comeditur, & benedicitur.* Ratio necessitatis hujus destructionis in Sacrificio, est, quia offertur Deo ut solemnis protestatio subjectionis nostræ, quâ ipsum agnoscimus, ut supremum vitæ, & mortis Dominum; & hæc destructio, seu immolatio repræsentat supremam Dei in nos auctoritatem, nosque paratos esse ad perdendam vitam cum Deo placuerit; & quia non licet nobis ipsis necem inferre, substituimus victimam in Sacrificio externo, ut ostendamus dispositionem in qua sumus, vitam nostram sacrificandi pro honore supremæ ejus debito Majestati. Huc accedit, quod omnia tam legis naturæ, quàm scriptæ Sacrificia, repræsentabant Sacrificium Christi in Cruce peragendum,

D. Tho. 2. 2.
q. 85. art. 3.
ad 3.

De Sacrificio Missæ. Cap. I. 221

ut ait S. Augustinus his verbis: *Hujus veri Sacrificii multiplicia, variaque signa erant Sacrificia prisca sanctorum, cum hoc unum per multa figuraretur*: Atqui hoc Divinum Sacrificium impletum est per destructionem, & immutationem pretiosæ victimæ quæ oblata fuit; oportebat igitur, ut Sacrificia perficerentur per mortem, & destructionem diversarum oblationum quæ Deo in Sacrificio offerebantur; cùmque Sacrificium, quod in nostris offertur Altaribus sit repræsentatio & innovatio Sacrificii in Cruce oblati, *Sola offerendi ratione diversa*, ut ait Concilium Tridentinum, perfici debet per destructionem victimæ oblatae.

S. Aug. lib.
10. de Civit.
Dei. cap. 10.

Sess. 22. De
Sacrif. Missæ.
cap. 1.

Quæst. 7. Oportet-ne Sacrificium externum conjunctum esse cum Sacrificio interno?

Resp. Ut Sacrificium integrum sit, & perfectum, esse debet internum simul, & externum: offerre Deo Sacrificium externum sine interno, est offerre signum mendax, & umbram sine corpore, & eodem modo se gerere, ac illi qui multa promittunt sine intentione illa adimplendi, contra illud quod dicitur Joannis

cap. 4. *Spiritus est Deus, & eos qui adorant eum, in Spiritu & veritate oportet adorare.*

D. Aug. de
Civit. Dei.
lib. 10. cap.

Hic est Dei cultus, ait Divus Augustinus, hæc vera religio, hæc vera pietas, hæc tantum Deo debita servitus. Et idem in Psalmum 77. ait; *Hoc enim colitur quod diligitur; unde quia Deus rebus omnibus major, & melior invenitur, plus omnibus diligendus est ut colatur, nec colitur ille nisi amando.*

4.

Quæst. 8. Quotuplex est Sacrificium?

Resp. Quadruplex. Primum est antonomastice Sacrificium Patriæ, aut adorationis seu Latreuticum, quo agnoscimus supremum Dei in omnes creaturas dominium; & hoc Sacri-

ficium in lege scripta fiebat per Holocausta, Levitici, cap. 6. *Hæc est lex Holocausti; cremabitur in Altari tota nocte usque mane.* Ad ostendendum quòd omnia quæ possidemus, à Deo habemus. Hoc Sacrificium ex intimo cordis affectu offerre debent Christiani, ait S. Gregorius: *Cùm enim quis aliquid suum Deo vovet, & aliquid non vovet, Sacrificium est. Cùm verò omne quod habet, omne quod vivit, omne quod sapit, omnipotenti Deo voverit, Holocaustum est.* Et ibidem Homilia 12. ait. *Qui enim sic operantur ea quæ Dei sunt, ut tamen quadam, quæ sunt sæculi, non relinquunt, Sacrificium & non Holocaustum offerunt: qui autem cuncta quæ sunt mundi, deserunt, & totam mentem igne divini amoris incendunt: hi nimirum omnipotenti Domino Sacrificium & Holocaustum sunt.*

Sacrificium actionis gratiarum, seu Eucharisticum, illud est quod offertur Deo, ad ipsi gratias agendum pro omnibus Beneficiis acceptis, quibus nos licet indignos quotidie cumulat.

Offerimus etiam Deo Sacrificium propitiatorium, ad ejus iram placandam, ad satisfaciendum ejus justitiæ, & ad obtinendum veniam peccatorum.

Denique Sacrificium impetratorium illud est, quo misericordiam Dei imploramus, ut necessaria animæ & corporis largiatur. Hæc tria postrema Sacrificia, fiebant in lege veteri, per Sacrificia, quæ dicebantur pacifica, & per expiatoria, aut diversas hostias pro peccatis; Sacrificia pacifica instituta erant aut pro gratiis acceptis, aut pro obtinendis, ac proinde erant Eucharistica, aut impetratoria. Quatuor hæc Sacrificia perfectissimo modo concurrunt in Sacrificio, quod in Altari nunc offertur, ut

S. Greg. in
Ezechi. ho-
mil. 20.

De Sacrificio Missæ. Cap. I. 223

ait S. Chrysoftomus : *Omnia veterum Sacrificia, nova superveniens gratia, uno complectitur Sacrificio.* S. Chrysoft. in Psal. 55.

Quæst. 9. Tenemur-ne ex jure naturali offerre Deo Sacrificia ?

Resp. Ut asserit Divus Thomas ; *Ex naturali ratione procedit*, ut quemadmodum Dominis temporalibus aliqua offeruntur in recognitionem dominii ; ita etiam Deo , tanquam supremo omnium Domino , quasdam sensibiles res in signum debitæ subjectionis & honoris offeramus : unde Sacrificiorum oblatio ad jus naturæ pertinet. Naturalis ratio dicit homini , quòd alicui superiori subdatur propter defectus quos in seipso sentit , in quibus ab aliquo superiori eget adjuvari & dirigi ; & quidquid illud sit , hoc est quod apud omnes dicitur Deus. Sicut autem in rebus naturalibus naturaliter inferiora superioribus subduntur : ita etiam naturalis ratio dicit homini secundùm naturalem inclinationem , ut ei quod est supra hominem , subjectionem & honorem exhibeat secundùm suum modum ; est autem modus conveniens hominis , ut sensibilibus signis utatur ad aliqua exprimenda , quia ex sensibus cognitionem accipit. Et ideo ex naturali ratione procedit , quòd homo quibusdam sensibilibus rebus utatur , offerens eas Deo in signum debitæ subjectionis & honoris. Hoc autem pertinet ad rationem Sacrificii ; & ideo ratio Sacrificii pertinet ad jus naturale.

Ideoque nulla est religio , sive vera sive falsa , quæ non præceperit offerre Sacrificia in signum subjectionis quæ Deo debetur. Ex quo patet quàm deploranda sit cæcitas Hæreticorum hujus temporis , qui negantes veritatem Sacro sacri Sacrificii Missæ , quod est unicum Sacrificium exterius & visibile Christianorum,

consequenter negant illud quod essentiam Religionis constituit.

Quæst. 10. Missa est-ne verum Sacrificium?

Resp. Missam esse verum Sacrificium de fide est in Concilio Tridentino definitum sub anathemate his verbis: *Si quis dixerit in Missa non offerri Deo verum & proprium Sacrificium, anathema sit.*

Sess. 22. De
Sacrif. Missæ.
Can. 1.

Primum Scripturæ argumentum petitur ex cap. 1. Malachiæ Prophetæ Sacerdotes Aaroneos sic increpantis: *Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum, & munus non suscipiam de manu vestra: ab ortu enim solis usque ad occasum magnum est nomen meum in Gentibus, & in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo Oblatio munda.*

6. Aug. lib. 9.
de Civit. Dei,
cap. 3.

Quibus verbis Propheta prædixit; ut ait S. Augustinus: *Cessaturas victimas, quas in umbra futurorum offerebant Judæi, & unum Sacrificium à solis ortu usque ad occasum, sicut jam fieri cernimus oblaturas in Sacrosancto Missæ Sacrificio quod offertur ab omnibus Christianis.*

Neque valet, quod contendunt Hæretici, præfatum illud vaticinium de Sacrificio Crucis intelligendum esse: referuntur enim ex genuina significatione vocis Hebræicæ *Mincha*, quam consultò & sancti Spiritûs afflatu adhibuit Propheta, ut apertè significaret incruentum Eucharistiæ Sacrificium. Nam *Mincha* nihil erat aliud, quàm Sacrificium farinæ, & Panis, ut videre est Levitici cap. 2. quod proindè sua specie, & forma, Eucharistiæ Sacramentum pariter, & Sacrificium luculenter adumbrabat: si quidem cum hujusmodi Sacrificio farinæ, *Mincha* scilicet, quotidie libabatur vinum in jugi Sacrificio Agni, juxta

De Sacrificio Missæ. Cap. I. 225

Iegem, Exodi 29. & 40. quo repræsentabatur altera Eucharistiæ species, scilicet vini, sub qua ex vi verborum consecrationis sanguis Christi ponitur & immolatur, quemadmodum eorundem verborum vi ejusdem Christi Corpus sub Panis specie præsens sistitur.

In Sacrificio Crucis nihil tale cernitur; neque enim in illo farina, & Panis offertur, nec vinum libatur: ergo Propheta nominatim expressit, novum illud, quod prænunciabat Sacrificium per vocem Hebræicam *Mincha*, ut se Sacrificium in Pane & vino perficiendum, & ideo à Crucis Sacrificio diversum innuere, & prædicere liquidò declararet. Nam omnes Catholici profitentur sanguinolentum Crucis Sacrificium adumbratum fuisse in cæde animalium, quæ in veteri lege ex Divina institutione sacrificabantur; sed incrementum novi Testamenti Sacrificium in aliis Sacrificiis, & in iis potissimum, in quibus Panis & vinum offerebatur, esse adumbratum asserunt, & credunt.

Quare Concilium Tridentinum congruenter universali traditioni declaravit novi Testamenti Sacrificium, *Esse mundam illam oblationem, quæ nulla indignitate, aut malitiâ offerentium inquinari potest, quam Dominus per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in Gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit.*

Sess. 22. De
Sacrif. Missæ.
cap. 1.

Secundum hujus veritatis argumentum sumitur ex Apostolo, Epistola ad Hebræos, cap. 9. *Christus factus est Pontifex in æternum, secundum ordinem Melchisedech.* Scilicet quod sicut Melchisedech Panem, & vinum Deo in Sacrificium obtulit, ita in ultiima Cœna Dominus noster Jesus-Christus obtulit Deo Patris suam Corpus & sanguinem in Sacrificium sub

K. v

speciebus Panis, & vini. Ita explicant sancti Patres hunc Apostoli locum. S. Cyprianus lib. 2. Epist. ad Cæcilium. S. Ambrosius lib. 5. De Sacram. cap. 1. S. Hieronymus, in Epist. ad Marcellam. S. Augustinus lib. 1. contra adversarium Legis & Prophetarum, & alii.

Sufficiet ad institutum nostrum testimonium sanctorum Irenæi, & Ambrosii adducere.

S. Irenæus qui vivebat in fine 2. sæculi sic ait:

S. Irenæus, lib. 4. cap. 329
 „ Eum qui est ex creatura Panem accepit, &
 „ gratias egit dicens: *Hoc est Corpus meum*; &
 „ Calicem similiter qui est ex ea creatura quæ
 „ est secundum nos, suum sanguinem confessus
 „ est, & novi Testamenti novam docuit obla-
 „ tionem, quam Ecclesia, ab Apostolis reci-
 „ piens, offert Deo in universo mundo, ei qui
 „ alimenta nobis præstat, primitias suorum mu-
 „ nerum: de quo & in duodecim Prophetis Ma-
 „ lachias sic præsignificavit: *Non est mihi vo-
 „ luntas in vobis, dicit Dominus omnipotens, &
 „ Sacrificium non accipiam de manibus vestris.
 „ Quoniam ab ortu solis usque ad occasum, no-
 „ men meum glorificatur inter Gentes, & in
 „ omni loco incensum offertur nomini meo, &
 „ Sacrificium purum. Quoniam magnum est no-
 „ men meum in Gentibus, dicit Dominus omni-
 „ potens: Manifestissimè significans per hæc,
 „ quoniam prior quidem populus cessavit offerre
 „ Deo: omni autem loco Sacrificium offertur
 „ Deo, & hoc purum, nomen autem ejus glo-
 „ rificatur in Gentibus.*

Sanctus autem Ambrosius in preceationibus ante Missam, sic ait: *Ego, Domine, memor venerandæ Passionis tuæ accedo ad Altare tuum, licet peccator, ut offeram tibi Sacrificium quod tu instituisti, & offerri præcepisti in tua commemorationem pro salute nostra.*

Quæst. II. Quomodo intelligendum est

De Sacrificio Missæ. Cap. I. 227

quod dicit Apostolus ad Hebræos. cap. 10. *Christus unâ oblatione consummavit in æternum sanctificatos?* Etenim Sacrificium, quod Christus in Cruce obtulit Patri virtutem habet infinitam, & æternam, quæ sola sufficit ad nostram sanctificationem. Unde inferunt Hæretici, quod sola oblatio Christi in Cruce sufficit sine alio Sacrificio?

Resp. Ex his verbis tantummodò inferri potest quod ait Divus Thomas in hunc locum; *Quia scilicet hostia Christi, qui Deus est & homo, habet virtutem æternam sanctificandi.* Quo non obstante tenemur hoc Sacrificium offerre ad obediendum Christo Domino, id nobis in Evangelio præcipienti, cum ait: *Hoc facite in meam commemorationem, & ut hæc merita nobis applicentur.*

Id solidè explicat Concilium Tridentinum his verbis: *Vt sua Ecclesia visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret Sacrificium, quo cruentum illud semel in Cruce peragendum repræsentaretur, ejusque memoria in finem usque sæculi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur.*

Idem asserit Divus Augustinus relatus in Canone: *Semel, inquit, immolatus est Christus in semetipso, id est, ut ait Glossa, passus in propria persona in forma humana, & tamen quotidie immolatur in Sacramento.*

Divus Ambrosius relatus in Canone ait: *In Christo semel oblata est Hostia ad salutem sempiternam potens. Quid ergo nos? Nonne per singulos dies offerimus? Sed ad recordationem mortis ejus.*

S. Thomas hanc confirmat veritatem ex Ecclesiæ collecta in Missa. *Quoties hujus*
K vj

cc Conc. Tri-
dent. sess.
cc 21. De Sa-
cc crif. Missæ.
cc cap. 1.

cc

cc

cc

cc

cc Can. Semel.
De Consecr.
dist. 2.

cc Can. In Christ.
to. De Con-
secr. dist. 2.

cc S. Tho. 3. p.
q. 81. art. 2.
in corp.

Hostia commemoratio celebratur, opus nostræ Redemptionis exercetur.

Quæst. 12. Quomodo intelligendum est
 23 illud Apostoli ad Hebræos cap. 7. *Et alii qui-*
 23 *dem plures facti sunt Sacerdotes, idcirco quòd*
 23 *morte prohiberentur permanere. Hic autem*
 23 *eo quod maneat in æternum, sempiternum*
 23 *habet Sacerdotium; unde & salvare in per-*
 23 *petuum potest accedentes per semetipsum ad*
 23 *Deum, semper vivens ad interpellandum pro*
 23 *nobis?*

Resp. Facile est explicare hunc Apostoli lo-
 cum, si dicamus cum omnibus Catholicis,
 Sacerdotes qui sunt in Ecclesia, non succedere
 Christo Domino, cum propriè loquendo ille
 solus sit unicus & principalis Sacerdos, & alii
 non offerant Sacrificium, nisi ut Ministri, &
 instrumenta Christi: & ideo non offerunt Sa-
 crificium, neque consecrant nomine proprio,
 propriaque autoritate, sed nomine & autho-
 ritate Jesu-Christi. *Nunc autem, ait S. Au-*
 gustinus, *relatus in Can. Sicut ipse est qui*
baptizat, ita ipse est, qui per Spiritum sanc-
tum hanc suam efficit Carnem, & transit vi-
num in sanguinem.

Can. Virum.
De Consecr.
dist. 24

Can. Multi,
l. 9. l.

Et Divus Gregorius relatus in Can. ait:
 23 *Heu, in quàm magnum laqueum incidunt,*
 23 *ut divina & occulta Mysteria plus ab aliis*
 23 *sanctificata posse fieri credant; cum unus idem-*
 23 *que Spiritus-sanctus in Ecclesia diffusa per*
 23 *totum orbem terrarum incomprehensibiliter*
 23 *ea Mysteria & occultè atque invisibiliter, &*
 23 *operando sanctificet, & benedicendo bene-*
 23 *dicat.*

Discrimen igitur inter veteris legis Sacerdo-
 zes, qui parentibus succedebant, & Sacerdotes
 Legis novæ est, quòd Sacerdotes antiquæ legis
 progenitoribus succedentes, non erant eorum.

De Sacrificio Missæ. Cap. I I. 229

Ministri, sed eorum successores in officio Sacerdotali, quod pari autoritate administrabant qua prædecessores: at in lege Evangelica, Christus solus est principalis Sacerdos, qui semper actu offert Sacrificium ubicumque offeratur; & qui Sacerdotum nomen, & munus habent, non sunt Christi successores, neque illud exercent proprio nomine, neque eadem cum Christo autoritate, sed solum *Pro Christo legatione funguntur*; ut ait Apostolus I. ad Corinth. cap. I.

Et ut ait Divus Thomas: *Sacerdos consecrat hoc Sacramentum, non virtute propria, sed sicut Minister Christi in cuius persona consecrat hoc Sacrificium.* Denique Concilium Florentinum in Decreto Unionis. *Sacerdos in persona Christi loquens, hoc Mysterium conficit.*

D. Tho. 3. P.
q. 82. art. 10

C A P U T I I.

*De Ministro Sacrificii Missæ, & de
Dispositionibus ad illud requisitis.*

Quæst. I. **Q**UISNAM est Minister Sacrificii Missæ?

Resp. Sacerdos solus est Minister legitimus Sacrificii Corporis, & sanguinis Christi Domini, quod in Altari offertur, ut patet ex variis Ecclesiæ Conciliis. Nicæno, in quo legitur: *Pervenit ad sanctum Concilium, quod in locis quibusdam & civitatibus, Presbyteris Sacramenta Diaconi porrigant: hoc neque regula, neque consuetudo tradidit, ut hi qui offerendi Sacrificii potestatem non habent, his, qui offerunt Corpus Christi, porrigant.* Ex quo patet, quod Diaconi, qui primi sunt Ministris

Conc. Nicæ-
num. Can. 14

post Presbyteros in Ecclesia, non habent potestatem offerendi Sacrificium.

Conc. Trid.
sess. 21. De
Sacrif. Missæ.
Can. 2.

Et Concilium Tridentinum ait: *Si quis dixerit illis verbis, Hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes, aut non ordinasse, ut ipsi, alique Sacerdotes offerrent Corpus & sanguinem suum, anathema sit.*

S. Cypria.
Epist. 63.

S. Cyprianus ait: *Nam si Jesus-Christus Dominus & Deus noster, ipse est summus Sacerdos Dei Patris, & seipsum primum Sacrificium Patri obtulit, & hoc fieri in sui commemorationem præcepit; utique ille Sacerdos vice Christi verè fungitur, qui id quod Christus fecit, imitatur.*

Ex quo patet, solum Sacerdotem esse legitimum Ministrum Sacrificii Missæ, quod Dominus noster Jesus-Christus instituit præcipiendo Sacerdotibus, ut illud offerrent in sui memoriam.

Quæst. 2. Omnes Christiani debent-ne offerre Sacrificium Deo?

Resp. Cum duplex sit Sacrificium, interius scilicet, & exterius: certum est quod Sacrificium interius, quod in integra & universali oblatione quam Deo exhibemus in cordibus nostris consistit, non solum offerri debet à Sacerdotibus, sed etiam ab omnibus fidelibus, qui quantum in ipsis est profitentur hoc modo supremum creatoris dominium. At Sacrificium Religionis exterius, quod peragitur ad solemniter repræsentandum Sacrificium internum, perfectamque erga Deum subjectionem, quodque nihil aliud est, quam Missæ Sacrificium, non debet, neque potest visibiliter & externo ministerio offerri, nisi à Ministris ad id specialiter deputatis. Debent quidem omnes Christiani corde, & voluntate cum Sacerdote uniri,

De Sacrificio Missæ. Cap. II. 23

& unâ cum illo interiùs, & modo invisibili eandem offerre victimam, quam externo ritu Sacerdos Deo offert; quare Sacerdos ante consecrationem conuersus ad Fideles, ipsos admonet his verbis: *Orate Fratres, ut meum ac vestrum Sacrificium acceptabile sit apud Deum Patrem omnipotentem*: Et, ut ait S. Petrus Damiani in opusculo de Dominus vobiscum. cap. 8. *A cunctis Fidelibus, non solum viris, sed mulieribus Sacrificium illud laudis offertur, licet ab uno specialiter offerri Sacerdote videatur*. Et in hoc sensu S. Augustinus Missam vocat *Sacrificium Christianorum*.

Et summus Pontifex Innocentius III. *Non solum offerunt, inquit, Sacerdotes, sed & universi Fideles. Nam quod specialiter adimpletur Ministerio Sacerdotum, hoc universaliter agitur voto Fidelium*. Et hac de causa Fideles omnes dicuntur Sacerdotes in multis locis Scripturæ. In Apocalypsi cap. 1. *Lavit nos à peccatis nostris in sanguine suo, & fecit nos regnum & Sacerdotes Deo & Patri suo*. Et I. Petri. cap. 2. *Ipsi tanquam lapides vivi super adificamini domus spiritualis, Sacerdotium sanctum, offerre spirituales Hostias acceptabiles Deo per Iesum-Christum*. Unde videmus, quod Sacro-sanctum Missæ Sacrificium offertur ab omnibus Fidelibus modo spirituali & invisibili; sed illud idem Sacrificium impletur exteriùs à solis Sacerdotibus qui vices Christi gerunt, cujus sunt Ministri visibiles, qui consecrant super Altare illam divinam Hostiam per verba quæ præscripsit illis Dominus Iesus-Christus, & illud offerunt solemniter Patri æterno propriis manibus.

Quæst. 3. Sacerdos degradatus potest-ne validè Sacrificium Missæ offerre?

Resp. Certum est posse, quia, ut ait Divus

S. Aug. lib.
10. De Civitate
Dei. cap. 6.

Innocent. III.
De Myst. Missæ.
lib. 3. c. 6.

D. Tho. 1. 22 Thomas: *Potestas consecrandi Eucharistiam,*
 p. q. 82. 22 pertinet ad characterem Sacerdotalis ordinis:
 art. 8. 22 character autem quilibet, quia cum quadam
 22 consecratione datur, indelebilis est; sicut &
 22 quarumcumque rerum consecrationes perpetuæ
 22 sunt, nec amitti, nec reiterari possunt.
 22 Unde manifestum est, quod potestas consecrandi
 22 non amittitur per degradationem; &
 22 sic patet, quod Sacerdos degradatus potest
 22 conficere hoc Sacramentum. Quod tamen non
 potest sine gravi peccato.

Quest. 4. Sacerdos qui patitur morbum comitalem, seu caducum, debet-ne celebrare Missam?

S Tho. 3. 22 *Resp.* Divus Thomas sic respondet: *Dicendum*
 p. q. 82. 22 *quod* debilitas vel ægritudo superveniens
 art. 10. ad 22 Ordini Sacerdotali, ordinem non tollit: executionem
 22 tamen Ordinis impedit quantum ad
 22 consecrationem Eucharistiæ. Quandoque quidem
 22 propter impossibilitatem executionis, si privetur oculis, aut digitis, aut usu linguæ.
 22 Quandoque autem propter periculum, sicut
 22 patet de eo qui patitur morbum caducum, vel
 22 etiam quamcumque alienationem mentis.
 Quare Alexander II. relatus in Can. consultus à Gebonardo Vivariensi Archiepiscopo, utrum Presbyter posset Missarum solemnia celebrare qui morbum patiebatur caducum: *Consultimus*, inquit, *ut si frequenter hoc morbo tangitur à Missarum celebratione modis omnibus prohibeatur: indecens enim est & periculosum, ut in consecratione Eucharistiæ morbo victus epileptico cadat.*

Quest. 5. Quid agendum est cum Sacerdos moritur ante vel post consecrationem, aut propter aliquam infirmitatem nequit Hostiam consummare?

Resp. His incommodis occurrit Ecclesia in:

De Sacrificio Missæ. Cap. II. 233

Rubricis Missalis de defectibus accident. dum ait: *Si Sacerdos* ante consecrationem graviter infirmetur, vel in syncopen inciderit, aut moriatur, prætermittitur Missa: si post consecrationem Corporis tantum, ante consecrationem sanguinis, vel utroque consecrato, id accidit, Missa per alium Sacerdotem expleatur ab eo loco, ubi ille desit, & in casu necessitatis, etiam per non jejunum.

Quod etiam determinatum fuit in Concilio Toletano relato in Can. *Nihil. 7. q. 1.*

Quest. 6. Sacerdos, qui consecrat Sacramentum Eucharistiæ, tenetur-ne Sacramentum percipere?

Resp. Certum est teneri, ut definitum fuit in Concilio Toletano relato in Can. in quo sic habetur: *Quotiescumque sacrificans* Corpus & sanguinem Jesu-Christi Domini nostri in Altario immolat, toties perceptionis Corporis, & sanguinis Christi, participem se præbeat.

Can. Relat.
tum. De
Consecr.
dist. 29

Quest. 7. Quomodo se gerere debet Sacerdos cum ante vel post consecrationem recordatur se aliquid manducasse, aut bibisse, vel esse in peccato mortali, imò aliqua vinctum excommunicatione, quarum rerum non meminerat priusquam Missam inciperet?

Resp. Dicendum, ait Divus Thomas, quod ubi difficultas occurrit, semper est accipiendum illud quod habet minus de periculo: maximè autem periculum circa hoc Sacramentum est, quod est contra perfectionem hujus Sacramenti, quia hoc est immane sacrilegium, minus autem est illud quod pertinet ad qualitatem sumentis. Et ideo si Sacerdos recordatur se aliquid comedisse, vel bibisse, nihilominus debet perficere Sacrificium, & sumere Sacramentum: similiter si recordetur se peccatum aliquod commississe; debet poenitere cum

S. Th. 3. P.
q. 83, art.
6. ad 2.

» proposito confitendi & satisfaciendi. Et sic non
 » indignè, sed fructuosè sumet Sacramentum.
 » Et eadem ratio est, si meminerit se excom-
 » municationi cuiuscumque subiacere; debet enim
 » assumere cum proposito humiliter absolutio-
 » nem petendi; & sic per invisibilem Pontificem
 » Jesum-Christum absolutionem consequetur,
 » quantum ad hunc actum, quòd peragat divina
 » Mysteria. Si verò ante consecrationem alicu-
 » jus prædictorum sit memor, tutius reputarem
 » (maximè in casu manducationis & excommu-
 » nicationis) quòd Missam inceptam desereret,
 » nisi grave scandalum timeretur.

Ex hac Divi Thomæ doctrina, sequitur.
 Primò, quod si Sacerdos per errorem, aut in-
 cogitantiam aquam non vinum in Calicem se
 infudisse & consecrasse in ipsa communionem,
 etiam post aquæ sumptionem, deprehenderit,
 tenetur vinum cum aqua, ut fieri solet in Ca-
 licem infundere, & incipiendo ab hisce Cano-
 nis verbis: *Simili modo, &c.* consecrare, &
 licèt non jejunus b'bere: quia consecratio vini
 pertinet ad Sacrificii consummationem & inte-
 gritatem, quæ quidem cum ad jus divinum
 pertineat, legi Ecclesiasticæ, quâ jejunium
 naturale Sacerdotibus & Laïcis communican-
 tibus indicitur, præponderat.

Præterea potest Sacerdos non jejunus sumere
 Eucharistiam, si id debita Sacramento reve-
 rentia postulet. Si, v. g. prospiciat, Hostias
 in Tabernaculo inclusas ab Infidelibus, aut
 Hæreticis, aut à Militibus conculcandas esse;
 eas omnes, quas aliter ab imminentibus con-
 tumeliis præservare non potest, etiam fracto
 naturæ jejuniò, sumere poterit.

Quæst. 8. Potest-ne Sacerdos absque pec-
 cato abstinere omninò à celebratione Missæ?

Resp. Non potest, quia, ut ait Divus Tho-

De Sacrificio Missæ. Cap. I I. 235

mas ; *Vnusquisque tenetur* uti gratia sibi data, S. Th. 3. q. 82. art. 10.
cùm fuerit opportunum , secundùm illud 2. ad
Corinth. 6. Hortamur ne in vacuum gratiam
Dei recipiat. Opportunitas autem Sacrifi-
cium offerendi , non solùm attenditur per
comparationem ad Fideles Christi , quibus
oportet Sacramenta ministrari ; sed principaliter
per comparisonem ad Deum cui consecratione
hujus Sacramenti Sacrificium offer-
tur. Unde Sacerdoti , etiamsi non habeat cu-
ram animarum , non licet omninò a celebra-
tione cessare.

Quare Concilium Tridentinum ait : *Curet*
Episcopus , ut Sacerdotes saltem diebus Domini-
cis , & Festis solemnibus : Si autem curam ha-
buerint animarum , tam frequenter ut suo mu-
neri satisfaciant , Missas celebrent.

Et Divus Carolus , fidelissimus Concilii Tri-
dentini observator , ait : *Tridentini* etiam
Concilii auctoritatem secuti , præcipimus Sa-
cerdotibus , cujuscumque gradus , conditionis
& dignitatis illi sint , ut Dominicis & reliquis
Festis diebus , Missam celebrare non omittant :
Curatis verò ut præterea ter in hebdomada ,
aut eò etiam sæpiùs quò vel loci consuetudo ,
vel necessitas crebriorem divini Sacrificii usum
postulabit.

Quæst. 9. Cùm Sacerdotes in ordinatione
proferunt unà cum Episcopo verba consecra-
tionis , consecrant-ne omnes , an solus Epif-
copus ?

Resp. Innocentius III. hanc difficultatem
clare explicat his verbis : *Cùm interdum* uni
Pontifici multi Sacerdotes concelebrent , si
forrè non omnes simul consecratoria verba
pronuntiant : Quæritur an ille solus conficiet ,
qui primus pronuntiat ; quid ergo cæteri fa-
ciant ? an iterant Sacramentum ? Poterit ergo

Sess. 23. de
Ref. c. 14.

Actor. p. 1.
de frequen-
ti divini
Sacrificii
oblato

Innoc III.
lib. 4. de
Myst. Mis-
sæ cap. 25.

» contingere, quod ille non conficit, qui cele-
 » brat principaliter, & ille conficiet qui secun-
 » dario celebravit: & sic pia celebrantis intentio,
 » vel devotio frustrabitur. Sane dici & responderi
 » probabiliter potest, quod five prius five poste-
 » rius proferant Sacerdotes, referri debet eorum
 » intentio ad instans prolationis Episcopi cui
 » concelebrant.

S.Th. in 4 » Idem affirmat Divus Thomas: *Dicendum,*
 sent. dist. » inquit, *quod sicut Innocentius dicit, omnes*
 13. art. 2. » celebrantes debent intentionem referre ad illud
 in respons. » instans in quo Episcopus verba profert. Et sic
 ad 2. q. » Episcopi intentio non defraudatur, nec aliquis
 » ibi facit quod factum est.

*Quest. 10. Quomodo se preparare debent
 Sacerdotes ad sacrum Missæ Sacrificium cele-
 brandum?*

*Resp. Sancti Patres id nobis luculenter in-
 nuunt, & exemplo suo nos docuerunt. Et primò,*
 S. Chrysoftomus. *Quantam verò, inquit, ab*
 S. Chrysoft. » *eo integritatem exigemus? quantam religio-*
 De Sacerd. » *nem? Considera enim quales manus hæc ad-*
 lib. 6. c. 3. » *ministrantis esse oporteat; qualem linguam*
 » *quæ verba illa effundat; qua deinde re non pu-*
 » *riorem sanctioremve esse conveniat animam,*
 » *quæ tantum illum tamque dignum Spiritum*
 » *repperit? Per id tempus & Angeli Sacerdoti*
 » *adstant, & cælestium potestatum universus*
 » *ordo clamores excitat; & locus Altaris vici-*
 » *nus, in illius honorem qui immolatur, Ange-*
 » *lorum choris plenus est: id quod credere*
 » *abunde licet, vel ex tanto illo Sacrificio, quod*
 » *tunc peragitur.*

Petrus Ble- » Et Petrus B'ensensis ait: *Verbum Propheta*
 sensis. *De Vi- est, mundamini qui fertis vasa Domini. Quan-*
 ra & moribus » *to mundiores esse oportet, qui in manibus, &*
 Clericorum, » *in corpore portant Christum, quibus Apostolus*
 & Epistola » *dicit: Empti estis pretio magno, glorificate*
 ad Richard

De Sacrificio Missæ. Cap. II. 237

& portate Christum in corpore vestro. Sacer-
dotem hoc sentire oportet, quod & in Christo
Jesu, non solum, ut se per humilitatem exi-
nariat, sed ut crucifixionem Domini repre-
sentans stigmata ejus portet in corpore suo, &
in ore cordis seipsum Domino crucifigat. Ver-
bum Salomonis est, Sedisti ad mensam divi-
tis, scito quia eadem te præparare oportet.
Nam & in Levitico Sacerdos pellem Hostiæ
retinet, quia ordo Sacerdotalis expostulat, ut
dum in mensa Altaris Hostiam immolat salu-
tarem, quadam contritionis Cruce, Hostia se
conformet. Humanè explicare non potest,
cum quanta reverentia suscipi debet Corpus
Christi.

Tandem S. Dionysius convictus de sanctitate
necessaria ad illud divinum Sacrificium offe-
rendum ait: Eos qui ad Sacramenta cælestia
conficienda accedunt, eâ oportet esse mundi-
tiâ, ut ipsas quoque animæ extremas imagi-
nes purgatas habeant: ideo his demùm tam
angusta patere Mysteria, qui ad divini, ac
Deifici habitus immobilitatem vimque actuo-
sam pervenere, qui soli Deo unicè adhæreant,
quique omninò irreprehensibiles sint atque im-
maculati.

Sancti Patres passim de his præparationibus
disertè, & fortiter loquuntur; & valdè deffen-
da est crassa aliquorum Sacerdotum negligenti-
a, qui nullo modo se ad tantum Sacrificium
celebrandum dignè disponere student. Curis
secularibus indifferenter inserviunt, ait sanctus
Cardinalis Petrus Damiani, ab otiosis se ser-
monis ineptiis non compefcunt: imò per lites,
& jurgia frequenter à proximorum suorum
charitate resiliunt; & cum livoris vel cujus-
libet terrena concupiscentia flammæ in suis
pectoribus fervere non nesciunt, venerandis

Episcopum.]

123.

cc S. Dionys.

Eccl. Hie.

cc rarch, c. 3.

cc

cc

cc

cc

cc

cc

S. Cardinalis

Petr. Damiani.

ni. Opusc. 6.

Contra i. scit.

& ignavi. Cle-

ric. cap. 13

tamen Altaribus impudenter ingerunt, & ab offerendi Sacro-sancti libaminis Ministerio non recedunt.

S. Bonav. „ Proba te ipsum, ait Divus Bonaventura, ex
lib. De Pra- „ quanta charitate, & quali fervore accedis:
parat. ad „ non solum enim mortalia vitanda sunt, sed
Missam. c. 5. „ etiam venialia peccata per negligentiam, &
„ otium multiplicata, & etiam per inconfidera-
„ tionem ac per distractionem dissolutæ vitæ &
„ malæ consuetudinis, licet non occidant ani-
„ mam, tamen reddunt hominem tepidum, gra-
„ vem, & obnubilatum, & indispositum, &
„ ineptum ad celebrandum.

D. Bernard.
De Mod. bene
vivendi. Serm.
31.

Sed in primis Sacerdotes ante celebrationem scrutari convenit, utrum vitam sancto statui conformem ducant? utrum à vitiis & desideriiis sæcularibus abhorreant? utrum castitatem studiosè illæsam servent? utrum in Ecclesia Dei, juxta talentum à Deo sibi creditum, fideliter operentur; ut enim ait Divus Bernardus: *Regnum Dei non dabitur otiosis, sed in servitio Dei studiosis.* Quod si illorum conscientia illis non remordet, oportet ut per actus humilitatis & Sacrificii interioris seiplos ad celebrandum sanctum Missæ Sacrificium disponant, quasi victimæ.

Quæst. II. Quanam consideratio videtur efficacior ad excitandum Sacerdotis devotionem, dum ad Missam celebrandam accedit?

Resp. Debet principaliter attentè considerare dignitatem Mysterii quod ministerio suo confici debet; Et quia, ut ait Divus Antonius, *meditatio Passionis Christi multum est inductiva devotionis super alia*: Unde Bernardus, Super omnia te mihi reddit amabilem, ô bone Jesu! Calix quem bibisti, opus redemptionis nostræ, hoc & devotionem nostram faciliùs allicit, dulciùs urit, & fortiùs stringit.

S. Ant. 3. „
p. tit. 13. 5. „
38. „

De Sacrificio Missæ. Cap. II. 239

Ideo accedenti ad Communionem multum congruit ipsam meditari.

Hujus rationem affert S. Augustinus relatus in Can. his verbis : *Quia morte Domini liberati sumus, hujus rei memores in edendo & potando Carnem & sanguinem debemus esse.* Et ita Sacerdos debet vestimentis Sacerdotalibus supervestiri cum eisdem dispositionibus, ac si ad Calvarium ascenderet, cum Deo offerre debeat idem Sacrificium, quod Dominus noster Jesus-Christus in Cruce obtulit & quod de novo offert manibus Sacerdotum modo incruento.

Quanta cura adhibenda sit, ait Concilium Tridentinum, ut sacro-sanctum Missæ Sacrificium omni Religionis cultu ac veneratione celebretur, quivis facile existimare poterit qui cogitarit maledictum in sacris Litteris eum vocari qui facit opus Dei negligenter : quod si necessariò fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum ac divinum à Christi Fidelibus tractari posse, quàm hoc ipsum tremendum Mysterium, quo vivifica illa Hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in Altari per Sacerdotes quotidie immolatur ; satis etiam apparet, omnem operam & diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxima fieri potest, interiori cordis munditia & puritate, atque exteriori devotionis ac pietatis specie peragatur.

Quæst. 12. Quasnam alias dispositiones afferre debet Sacerdos priusquam celebret ?

Resp. Ut ait S. Carolus : Sacerdotes antequam celebrent, se colligant, & orantes mentem in tanti Ministerii cogitatione defigant. Antequam ad Altare accedant, Missam perlegant, & singulas partes ita præparatas & notatas habeant, ut celebrantes neque errent, neque hæreant.

cc

cc
Can. *Quia*
morte. De
Consecr. dist.
2.

cc Conc. Tri-
dent. sess.

cc 22. De Sa-

cc crif. Mis-

cc sæ, Decre-

cc to de ob-

cc servat. in

cc celeb. Mis-

cc sæ.

cc

cc

cc

cc

cc S. Carol.

cc Actor. p. r.

cc tit. Quæ

cc pertin. ad

cc celebr.

cc Missæ.

cc

„ Sacris vestibus iaduti cum nemine collo-
 „ quantur , neque loquentibus dent aures : men-
 „ temque & oculos ab omnibus amoveant , qui-
 „ bus distrahi possint : Neque à Sacrificia exeant,
 „ nisi cum ad Altare eundum erit , quòd tunc
 „ graviter & modestè fiat. In Altari ne in mora
 „ sint Sacrificio cujuscvis expectandi gratiâ ; ne-
 „ ve ob eandem causam Missâ inchoatâ sub-
 „ sistant , aut ejus initium reperant. Neve si Pa-
 „ rochi sint , cujusquam gratiâ tunc Missam an-
 „ ticipent , aut differant : sed illam eâ potissi-
 „ mum horâ celebrent , quæ populo magis ac-
 „ commodata sit ; neve concionem , quam in ea
 „ habere debent , ullo modo omittant.

„ Diligenter advertere debent Sacerdotes ut
 Rubricas Missalis , & ceremonias Missæ exac-
 tè observent ; sed in primis ut illud Mysterium
 cum tanta exterioris devotionis ac pietatis spe-
 cie peragant , ut adstantes eorum exemplo ad
 pietatem excitentur ; nam , ut ait Cardinalis
 Bellarminus : *Aliud est etiam lacrymis uberri-*
 mis dignum , quod ob nonnullorum Sacerdo-
 tum incuriam , aut impietatem , Sacro sancta
 „ Mysteria tam indecorè tractentur , ut qui illa
 „ tractant , videantur non credere Majestatem
 „ Domini esse præsentem. Sic enim aliqui sine
 „ spiritu , sine affectu , sine timore , & tremo-
 „ re , festinatione incredibili sacrum perficiunt,
 „ quasi Fide Christum Dominum non viderent,
 „ aut ab eo se videri non crederent.

Card. Bel-
 larm. lib. 2.
 De Gemitis
 Columbe.
 cap. 5.

C A P U T III.

De Institutione & partibus essentialibus
Sacro-sancti Missæ Sacrificii.

Quest. I. **Q**UANDO NAM Christus instituit Sacro-sanctum Missæ Sacrificium?

Resp. Declarat Tridentina Synodus, Christum Dominum instituisse Missæ Sacrificium *In Cœna novissima, qua nocte tradebatur.* Quod Concilium Senonense explicat, & probat autoritate Scripturæ sacræ, dum ait: Porro etsi Christus assiduus pro nobis Pontifex, non per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per proprium sanguinem introiit semel in sancta, æterna redemptione inventa: negari tamen non potest Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech, ac proinde, ejus exemplo, Sacrificium aliquod obtulisse, quod exteriore Panis & vini forma, veteri illi Melchisedech oblationi responderet: erat enim Sacerdos Dei Altissimi; quod utique fecit in suprema illa Cœna: nam accepto Pane, gratias egit, & fregit, deditque discipulis suis, dicens: Hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradetur; & ab Evangelicis Sacerdotibus jugi semper observantia præcepit iterari. Hoc facite, inquit, in meam commemorationem: Hoc enim Holocaustum, hac victima pro peccato, hac Hostia pacifica, hoc jure Sacrificium, hac munda oblatio, quam in omni loco Malachias prædixit offerendam, cum repudiatis Legis antiquæ caeremoniis, ab ortu solis usque ad occasum, magnum esset nomen Domini in Gentibus.

Sess. 22. De Sacrif. Missæ. cap. 1.

Conc. Trid. sess. 22. De Sacrif. Missæ. cap. 1.

Conc. Senonense anno 1514. Decretum 2. de Sacrificiis Missæ.

Quaest. 2. In quam re, vel actione, posita est incruenti Sacrificii essentia?

Resp. Constat primò, in oblatione vocali, quæ consecrationem vel antecedit, vel subsequitur, non consistere essentiam incruenti Missæ Sacrificii: etenim essentia cujuscumque Sacrificii, consistit in oblatione rei, in ipso offerendæ, cum intentione colendi Deum, veluti supremum dominatorem vitæ, & necis, & tanquam authorem bonorum omnium. Per vocalem autem illam oblationem sive consecrationem antecedit, sive subsequatur, non offertur, quod offerendum est in Sacrificio Missæ; neque enim per utramvis hujusmodi oblationem Corpus Christi, & ejus sanguis, præsens sistitur in Altari, quod tamen fieri oporteret: neutra igitur talium oblationum pertinet ad essentiam talis Sacrificii. Præterea per duplicem illam oblationem nihil immutatur, nam per priorem materia dumtaxat Sacrificii præparatur ad consecrationem; per alteram verò, quæ consecrationem subsequitur, nihil pariter immutatur, sed immutatio, quæ dumtaxat per ipsa Christi verba re ipsa facta est, nec aliter fieri potest, supponitur.

Secundò, neque Hostiæ fractio, neque mixtio, neque distributio, pertinet ad essentiam hujus Sacrificii; *Dicendum*, ait Divus Thomas, *quod fractio Hostiæ consecrata, & quod una sola pars mittatur in Calicem, respicit Mysticum Corpus, sicut admixtio aquæ significat populum. Et ideo horum prætermissio non facit imperfectionem Sacrificii, ut propter hoc sit necesse aliquid reiterare circa celebrationem hujus Sacramenti. Et per consequens, ex Divo Thoma, illa omnia non sunt de essentia Sacrificii Missæ.*

Unde videtur dicendum, quod consecratio

D. Tho. 3. p.
q. 83. art. 6.
ad 6.

De Sacrificio Missæ. Cap. III. 243

& consummatio Hostiæ facta à sacerdote sunt de essentia Sacrificii Missæ; quod satis patet ex eo quod præscribit Ecclesia in Rubricis Missalis supra relatis, videlicet quod *Si sacerdos ante consecrationem graviter infirmetur, vel in syncopen inciderit, aut moriatur, præmittitur Missa; si post consecrationem Corporis tantum, aut consecrationem sanguinis, vel utroque consecrato, id accidit, Missa per alium Sacerdotem expleatur ab eo loco, ubi ille desit, & in casu necessitatis, etiam per non jejunum.* Quod tamen non præscriberet Ecclesia si Communio non esset de essentia Sacrificii Missæ, sicut non vult quod alius Sacerdos perficiat Missam, quando primus moritur ante consecrationem, quia tunc nullum est Sacrificium, cum cæremoniæ quæ præcedunt consecrationem non sint de essentia Sacrificii Missæ, ut mox diximus.

Et ut ait Concilium Toletanum relatum in Canone; *Nam quale erit illud Sacrificium, cui nec ipse sacrificans particeps esse dignoscitur?* Et ex hoc innuens quod illud Sacrificium nullum esset. *Can. Relatum, De Consecr. dist. 2.*

Quæst. 3. Si Communio est de essentia Sacrificii, quomodo dici potest quod Fideles offerunt Sacrificium simul cum Sacerdote, quando non communicant?

Resp. Fideles semper cum Sacerdote sacrificant, quia semper debent in omnibus Missis quibus interfunt communicare saltem spiritualiter, ut ait Concilium Tridentinum his verbis: *Nec tamen, si id non semper fiat, propterea Missas illas, in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, ut privatas & illicitas damnat, sed probat atque adeo commendat; siquidem hæc quoque Missa verè communes censeari debent, partim quòd in eis* *Conc. Trid. sess. 2. de Sacrif. Missæ, cap. 6.*

populus spiritualiter communicet. Hæc autem Communio spiritualis fit dum Fideles ad recipiendum in se Christum disponuntur ex ferventi quod concipiunt desiderio illi se intimè uniendi, & ejus se voluntati in omnibus conformandi.

CAPUT IV.

De Obligatione audiendi Missam.

Quæst. 1. **E**ST-NE peccatum mortale non audire Missam diebus Dominicis & festivis?

Resp. Quicumque ex negligentia mera omittit audire Missam diebus Dominicis & festivis, cum possit, peccat mortaliter: facit enim contra præceptum Ecclesie. Ita Divus Antoninus 2. p. tit. 9. §. 1. cap. 10.

Quæst. 2. Ad satisfaciendum præcepto audiendi Missam, tenemur-ne distinctè audire quod dicit Sacerdos?

Resp. Ex eodem Sancto loco citato: Non est necesse sensim & distinctè audire verba Missæ: nam tunc sequeretur hoc inconveniens, quòd qui audiret Missam ab his qui submissè dicunt, cum multitudo adest, qui remoti sunt, non implerent præceptum: similiter & qui surdi essent, vel heberem auditum haberent; intentio ergo Ecclesie in illo Decreto est, quod præsens sit in Missa & vacet Deo; si etiam intelligens est, dignum & justum est, ut intendat & conetur intelligere quæ dicuntur populo in Missa.

Quæst. 3. Qui omittit audire aliquam Missæ partem, v. g. introitum, satisfacit-ne Ecclesie præcepto?

De Sacrificio Missæ. Cap. IV. 245

Resp. Licet ex Ecclesiæ præcepto teneantur Fideles integram Missam audire, S. Antoninus nihilominus respondet: *De eo qui dimittit aliquam partem Missæ, putà introitum, videtur quòd non satisfaciat, quia Can. Missas. De Consecratione dist. 1. dicitur; Missas die Dominico sæcularibus totas audire speciali ordine præcipimus; ita ut ante benedictionem Sacerdotis egredi populus non præsumat; Respondeo quòd modicum pro nihilo reputatur, nec verba legis ita amarè interpretanda sunt; ideo dicendum est, quòd talis judicandus est servator præcepti; sed si dimitteret notabilem partem, putà mediam, vel tertiam partem, secus.*

Quæst. 4. Quinam excusantur à præcepto audiendi Missam?

Resp. Ut asserit Divus Antoninus: *Excusantur à præcepto audiendi Missam, infirmi qui non possunt domo exire, & servitores infirmorum qui non possunt dimittere infirmos propter periculum, & Matres quæ non possunt dimittere parvulos sine periculo; & alii qui impedimenta legitima habent, vel ardua negotia, quæ non possunt dimittere sine magno detrimento, scandalo, vel periculo. Et illi qui justo impedimento, audire non possunt Missam, debent saltem pro aliquo spatio in domo vacare orationi, loco Missæ ex congruitate.*

cc S. Antonin.
cc 1. p. tit.
cc 9. cap. 10.
cc §. 1.

Quæst. 5. Sufficit-ne ad satisfaciendum præcepto audiendi Missam, adesse dum celebratur?

Resp. Non sufficit, sed insuper requiritur attentio, & circa Deum occupatio; ut enim ait S. Cyprianus relatus in Canone: *Quando autem stamus ad orationem, Fratres dilectissimi, vigilare & incumbere ad preces toto cordi debemus; cogitatio omnis carnalis &*

Can. Quando autem. De Consecr. dist. 1.

secularis abscedat, nec quidquam tunc animus, quàm id solum cogitet quod precatur: ideo & Sacerdos ante orationem, præfatione præmissa, parat fratrum mentes, dicendo, Sursum corda, ut dum respondet plebs, Habemus ad Dominum, admoneatur, nihil se aliud quàm Dominum cogitare debere: claudatur contra adversarium pectus, & soli Deo pateat, nec ad se hostem Dei tempore orationis venire patiatur.

Conc. Trid. sess. 22. De Sacrif. Missæ. Et Concilium Tridentinum præcipit Episcopis; *Vt non patiantur Missas peragi, Nisi prius qui interfint decenter composito corporis habitu, declaraverint se mente etiam ac devoto cordis affectu, non solum corpore adesse.*

Quæst. 6. Tenentur-ne Fideles audire Missam Parochialem diebus Dominicis & festivis?

Resp. Cum Missa Parochialis instituta sit, ad gratias agendum Deo pro omnibus Beneficiis per hebdomadam acceptis, curare debent omnes Fideles, ut illi interfint, nisi legitime excusentur, ut audiant vocem & instructiones salutares Pastorum suorum; & hoc expressè præcipitur in Canone, ubi sic legitur: *Vt Dominicis vel Festivis diebus, Presbyter, antequam Missam celebrent, plebem interrogent; si alterius Parochianus in Ecclesia sit, qui, proprio contempto Presbytero, velit Missam audire: quem si invenerint, statim ab Ecclesia ejciant.*

Sess. 22. De Sacrif. Missæ. Et ut ait Concilium Tridentinum; *Parochi moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad suas Parochias, saltem diebus Dominicis & majoribus festis, accedant.* Et ita sess. 22. de Refor. cap. 4. ait: *Moneatque Episcopus populum diligenter, teneri unum*

De Sacrificio Missæ. Cap. IV. 247

quemque Parochia sua interesse, ubi commodè id fieri potest, ad audiendum verbum Dei.

Idcirco sanctus Carolus, fidelis & prudens ejusdem Concilii observator: *Missam audiant Fideles*, inquit, *Festis diebus, idque in Parochiali propria, munusque sit Reverendissimi Archiepiscopi operam dare, Romani etiam Pontificis imploratâ, si opus sit, autoritate, ut impedimenta amoveantur, si qua obstant Decreto huic saluberrimo de Missa audienda in propria Parochiali Festo die.*

S. Carol. Actor. p. 3. tit. *Suum etiam munus diligenter obeant Parochi.*

Summus quoque Pontifex Sixtus IV. in constitutione relata in Canone, sic habet:

Quodque Fratres non prædicent, populos Parochianos non teneri audire Missam in eorum Parochiis diebus Festivis & Dominicis: cum jure cautum sit illis diebus Parochianos teneri audire Missam in eorum Parochiali Ecclesia, nisi forsan ex honesta causa ab ipsa Ecclesia se absentarent.

Sixtus IV. in cap. *Yves illius. De Tregua & pace in Extrav. com. munibus.*

Quæst. 7. Ecclesia præcepit-ne semper Fidelibus, ut suas Parochias frequentarent?

Resp. Parochiæ nomen notum est à primis sæculis Ecclesiæ & ipsi ferè coævum; verum tamen est quod antiquitus hoc Parochia verbo aliquando significabatur Diœcesis tota, ut videre est in Canone Apostolis tributo, in quo sic habetur: *si quis Presbyter aut Diaconus, aut quicumque tandem de Clericorum consor-*

Can. 14. A. post.

tio, relicta Parochiâ sua, in aliam concesserit, & omninò transmigratione factâ, præter voluntatem sui Episcopi, in alia Parochia moram traxerit: hunc jubemus, ne porro in Ministerio publico sit Ecclesiæ. Id etiam constat ex Can. Lugdunensis. Aliquando Parochiæ verbum aliquam tantùm Diœcesis partem designabat, ut nunc etiam intelligitur. In his temporibus, in quibus pauci erant Christiani,

Can. Lugdunensis. 2. q. 2.

& in quibus persecutiones quasi continuæ vix-
dabant modum omnia sigillatim ordinandi:
sæpius una tantum Parochia constituta erat
pro regione satis ampla, & ita fervens erat
zelus Fidelium, ut facillè superarent omnia
itineris incommoda ut Parochiam adirent die-
bus Dominicis & Festivis, & in Synaxibus &
conventibus sacris cultui Divino vacarent.
Postmodum decretum est, ut in vicis & cas-
tellis à civitate Episcopali remotioribus Eccle-
siæ construerentur & à Sacerdotibus deserviri
possent, qui velut locum tenentes Episcopi
haberentur, & portionis Fidelium sibi com-
missæ specialem curam gererent. Procedente
tempore, cum Christianorum numerus valde
augeretur, in civitatibus amplioribus, plures
Ecclesiæ Parochiales & in iis Parochi, seu
Rectores & Curati fuerunt constituti. Juxta
Anastasium, qui Bibliothecarius vulgò voca-
tur, sanctus Evaristus Papa Romam in varias
Parochias divisit anno centesimo-duodecimo;
& ne Fideles privatis Parochis commissi, pro-
cedente tempore ab autoritate Episcopi se-
gregati viderentur, neve unio aliquo modo
hac occasione minueretur: quoties summus
Pontifex celebrabat, ad eas Ecclesias partem
Panis in Sacrificio oblati post consecrationem
ad Parochos mittebat, ut per illorum manus
Fideles Parochiales communicari possent; aut
saltem, juxta sensum quem plures authores
voci *Fermentum* dederunt, panem benedictum
Curatis mittebat ut fidelibus distribueretur: ut
videre est in Epistola Innocentii primi, in qua
sic habetur: *Cum omnes Ecclesia nostra intra
Civitatem sint constituta, quarum Presbyteri,
qua die ipsa, propter plebem sibi creditam no-
biscum convenire non possunt, idcirco fermentum
à nobis confectum per Acolythos accipiunt,*

Innocent. I.
Epist. 1. ad
Decentium
Episcopum
Eugubinum.

De Sacrificio Missæ. Cap. IV. 249

ut se à nostra Communionem, maxime illa die Dominica non judicent separatos. Dionysius postea Pontifex majori etiam cum cura Parochias plures divisit: *Ecclesias singulas*, inquit, *Can. Ecclesiarum*
singulis Presbyteris dedimus, Parochias & 13. q. 1.
cæmeteria eis divisimus, & unicuique jus proprium habere statuimus; ita videlicet, ut nullus alterius Parochie terminos aut jus invadat: sit unusquisque terminis suis contentus, & taliter Ecclesiam & plebem sibi commissam custodiat, ut ante Tribunal æternæ judicis ex omnibus sibi commissis rationem reddat.

Et ideo Episcopi satagebant, ut Fideles affidue propriæ Parochiæ interessent, nec alibi Missas audirent; unde sanctus Augustinus relatus in Canone: *Et hoc attendendum*, inquit, *Can. Et hoc.*
ut Missæ peculiare, quæ per dies solemnes à De Consecr.
Sacerdotibus fiunt, non ita in publico fiant dist. 19
ut propter eas populus à publicis Missarum solemnibus [quæ horâ tertiâ Canonice fiunt] abstrahatur: sed Sacerdotes qui in circuitu Urbis, aut in eadem urbe sunt, & populus in unum ad Missarum publicam celebrationem conveniant.

Eadem de causâ statutum reperitur in Concilio Nannetensi relato in Canone, quod *Nullus Presbyter, aut Diaconus, alterius plebanum, nisi in itinere fuerit, vel placitum, id est litem, habuerit, ad Missam recipere audeat.* Et ita constat, Ecclesiam semper desiderasse, ut Fideles in propria Parochia Missam audirent, in qua etiam Sacramenta Baptismi & reliqua suscipere maximè convenit; præsertim quia Parochia propria à Deo & ab Ecclesia unicuique Fidelium primitus assignatur, *in his quæ sunt ad Deum*: Reliquæ verò sunt tantum in subsidium & secundariò constitutæ.

CAPUT V.

De Retributionibus, seu eleemosynis pro Missarum celebratione, & de applicatione fructus Sacrificii, ut proficiat pro quibus offertur.

Quaest. 1. LICET-NE Sacerdoti accipere pecuniam pro celebratione Missae?

Conc. Trid.
sess. 12. De
Sacrif. Missae.

S. Tho. in 4.
sent. dist. 23.
q. 3. art. 2.
q. 1. ad 4.

D. Th. Opus.
cul. 1. de Of-
ficii Sacerd.
p. 1.

Resp. Certum est in primis, ut ait Concilium Tridentinum, curare diligenter debere Sacerdotes, ut devitent quidquid avaritiam redolet, sic enim ait: *Atque, ut multa paucis comprehendantur, in primis quod ad avaritiam pertinet, cujusvis generis mercedum conditiones, pacta, & quidquid pro Missis novis celebrandis datur; nec non importunas, atque illiberales eleemosynarum exactiones, potius quam postulationes: aliaque hujusmodi, quae à simoniaca labe, vel certè à turpi questu non longè absunt, omninò prohibeant Episcopi.* Et ut ait Divus Thomas: *Dicendum, quòd facere pactiorem de Missa celebranda, est simoniacum semper; si tamen Sacerdos non habet alios sumptus, & non tenetur ex Officio Missam cantare, potest accipere denarios, sicut conducti Sacerdotes faciunt, non quasi pretium Missae, sed quasi sustentamentum vitae.*

Quaest. 2. Licet-ne Sacerdoti celebrare Missam ut habeat unde vivat?

Resp. *Non potest tamen, inquit Divus Thomas, Sacerdos illa intentione celebrare, ut ex hoc pecuniam consequatur, quia peccaret mortaliter.*

De Sacrificio Missæ. Cap. V. 251

Sanctus Bernardus, hanc serdidam Sacerdotum avaritiam deplorat dum ait: *Ipsa quoque Ecclesiastica dignitatis officia in turpem questum, & tenebrarum negotium transierunt: nec in his salus animarum, sed luxuria quaritur divitiarum; propter hoc condentur, propter hoc frequentant Ecclesias, Missas celebrant, Psalmos decantant.*

S. Bernard.
in Psal. 10.

Quæst. 3. Qui tenetur Missam celebrare ratione Beneficii, Capellæ, aut Legati, potest-ne eandem Missam offerre pro alio, qui sibi stipendium dedit?

Resp. Non potest, ut censuit congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum autoritate sibi à summo Pontifice attributâ his verbis: Sacerdotes quibus diebus tenentur Missas celebrare ratione Beneficii, seu Capellæ, Legati, aut Salarium, si eleemosynas pro aliis etiam Missis celebrandis susceperint, non posse eadem Missa utrique obligationi satisfacere. Patet etiam ex D. Thoma supra citato, quia una ex conditionibus quam requirit Divus Thomas ut Sacerdos possit aliquid accipere pro celebratione Missæ, est, quòd non teneatur ex officio Missam cantare.

Cavanus in
addit. ad Ma-
nuale Episc.
n. 13.

Ratio est, quia semper præsumendum est, quòd ille, qui nobis onus imposuit celebrandæ Missæ, voluit ad suam intentionem celebrari, nisi expressè oppositum declaraverit; in quo casu videtur posse Sacerdotem applicare Missam pro alio, & recipere eleemosynam pro hac applicatione.

Videatur Constitutio Innocentii XII. in fine hujus Tomi.

Quæst. 4. Parochi tenentur-ne Missas applicare diebus Dominicis, & Festivis pro commissis sibi populis, & possunt-ne aliquam

eleemosynam pro applicatione Missæ recipere? Et quid dicendum de Capitulis?

Resp. Sequitur ex supra citata declaratione, non posse Parochos eleemosynam accipere, pro applicatione Missarum illis diebus, cum ratione Beneficii teneantur Missam celebrare Dominicis & Festivis diebus. Et Concilium Tridentinum ad id etiam illos obligat, dum ait: *Cum præcepto divino mandatum sit omnibus quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his Sacrificium offerre.* Cum enim ratione Beneficii teneantur Missas illas celebrare, sequitur ex S. Thoma supra relato, quod nihil possunt accipere pro applicatione illarum Missarum.

Conc. Trid.
sess. 23. De
Refor. cap. 1.

P. 3. tit. 12.
R. 5.

Et ut ait Gavantus in Rubricas Missalis: *De Parochis, quod quibus diebus tenentur Missam celebrare, non possunt manualement eleemosynam recipere, censuit expressè sacra Congregatio Concilii die 1. Septembris 1629.* Ad sunt etiam aliæ declarationes, & præsertim pro Ecclesia Vasionensi quæ non solum Cathedralis est, sed etiam Parochialis. Cum enim Episcopus, occasione visitationis Liminum sanctorum Apostolorum, & relationis status Ecclesiæ quæ sacre Congregationi Concilii offertur, varia dubia proposuisset, inter quos secundum his verbis conceptum erat: 2. *Quærit, an Missæ Conventuales, quæ diebus ferialibus cantantur, applicari debeant pro communibus populi necessitatibus? vel an applicari possint solummodo in favorem illius qui stipendium seu eleemosynam obtulit, sicut fieri solet?* Respondit sacra Congregatio die 14. Novembris 1693. *Mandet Missam Conventualem applicari pro populo, ut re maturè discussâ, resolutum fuit in dubio applicationis Sacrificii 10. Maii 1692. & in Hydrunt*

De Sacrificio Missæ. Cap. V. 253

tina 1. Martii ejusdem anni. Tertium dubium propositum erat his verbis. 3. Quærit, an dum dici debent duæ Missæ Conventuales, propter officium alicujus Sancti occurrens in Quadragesima, aut aliis feriis majoribus, Missa de Sancto applicari possit pro Anniversario fundato, quod passim fieri solet in sancta Ecclesia? Respondit sacra Congregatio his verbis: Ad tertium negativè, quia Missa de Sancto est satisfactoria, & ex obligatione Festi currentis: Conventualis verò applicanda pro populo; & Missa de feria ex præcepto Ecclesiæ ubi viget consuetudo, nec pro hac aliud stipendium recipi potest. Debitam obedientiam præstitit his Decretis Capitulum nostrum Vasionense, & sine mora executioni demandata sunt, & in Actis capitularibus registrata.

Videatur Bulla Innocentii XII. in fine Tomi hujus.

Quæst. 5. Licet-ne accipere certam elemosynam pro Missa celebranda, & parte ejusdem elemosynæ sibi retentâ, alteri celebrandam committere?

Resp. Certum est in proposito casu esse mortale peccatum. Quod probatur 1. ex Bulla Urbani VIII. in qua sic legitur: Prohibetur etiam Sacerdoti qui Missam suscipit celebrandam cum certa elemosyna, ne eandem Missam alteri, parte ejusdem elemosynæ sibi retentâ, celebrandam committat: itaut administratores Ecclesiæ ex elemosynis Missarum celebrandarum nullam utcumque minimam portionem retinere possint, ratione expensarum quas subeunt in Missarum celebratione pro paramentis, luminibus, vino, Hostia, & similibus; nisi cum Ecclesiæ & loca ipsa alios non habent redditus quos in usum earundem expensarum erogare licitè possint. Et tunc eam

“ Bulla 431.
“ Urbani
“ VIII. quæ
“ incipit:
“ Cùm sæpe
“ contingat.

- » portionem quam retinebunt, nullatenus debere
 » excedere valorem expensarum, quæ pro ipso-
 » met tantum Missæ Sacrificio necessariò sunt
 » subeundæ. Et nihilominus eo etiam casu cu-
 » randum est, ut tot Missæ celebrentur, quot
 » præscriptæ fuerunt ab offerentibus eleemosy-
 » nam.

Probatur 2. ex summo Pontifice Alexan-
 dro VII. damnante sequentem propositionem:
 Propositio 9. *Post Decretum Urbani, potest Sacerdos, cui*
 damnata. *Missæ celebranda traduntur, per alium satis-*
facere, collato illi minori stipendio, alia parte
stipendii sibi retentâ. Videatur Bulla Inno-
centii XII. in fine hujus Tomi.

Quæst. 6. Quando Episcopus præscripsit
eleemosynam pro Missarum retributione, Sa-
cerdos tenetur-ne totidem celebrare Missas,
quot celebrandas suscepit, si accepit minorem
eleemosynam, quàm præscripta fuerit ab Or-
dinario?

Resp. Tenetur, ut patet 1. ex dicta Bulla
43. Urbani VIII. in qua sic legitur: Præcipi-
tur Sacerdotibus, ubi pro pluribus Missis, plu-
ra stipendia quantumcumque incongrua, &
exigua collata fuerint, tot Missæ celebrentur,
quot ad rationem attributa eleemosynæ præ-
scripta fuerint, etiamsi Ordinarius præscrip-
serit eleemosynam congruam juxta qualitatem
loci, personarum, ac temporum, ita ut alio-
quin ii ad quos pertinet, sua obligationi non
satisfaciant, quinimo graviter peccent, &
ad restitutionem teneantur.

Probatur 2. autoritate summi Pontificis
 Alexandri VII. qui damnavit hanc proposicio-
 nem: *Non est contra justitiam pro pluribus*
 Propositio 10. *Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium*
 damnata. *unum offerre.*

Ratio est quia cum quis aliquid dat cum

De Sacrificio Missæ. Cap. V. 255

conditione aliquid faciendi, iniustitia est acceptare eleemosynam, si acceptans nolit implere conditionem, cum constet id, quod tantummodo datum est sub conditione, non posse ad donatarium pertinere, nisi velit satisfacere conditioni positæ.

Quæst. 7. Licet-ne iis, quibus impositum est onus Missarum celebrationis, cum nullus occurrit qui det eleemosynas, curare, ut anticipatè celebrentur pro iis, qui postea erogabunt eleemosynas pro Missarum celebratione?

Resp. Ut ait Bartholomæus Gavantus in Manuali Episcoporum verbo *Missæ* n. 33. *Anticipata celebratio pro incerto eleemosynam oblaturo, est prohibita à Paulo V. & Congregatione Concilii 15. Novembris 1605.*

Ratio est, quia fit directè contra intentionem erogantium eleemosynam pro celebratione Missarum, qui ut plurimum volunt offerri Sacrificium, ut ipsis impetretur auxilium aliquod à Deo, pro urgente aliqua necessitate.

Quæst. 8. Sacrificium pro pluribus oblatum, prodest-ne tantumdem singulis, ac si pro uno tantum oblatum fuerit?

Resp. Respondet Divus Thomas negativè. *Sed contra, ait, melius est plures particulares juvare, quàm unum: si ergo suffragium pro multis factum tantum valeret singulis, ac si pro uno tantum fieret, videtur quòd Ecclesia non debuit instituisse, ut pro aliquo singulariter Missa vel oratio fieret; sed quod semper diceretur pro omnibus Fidelibus defunctis: quod patet esse falsum.*

Et Divus Thomas ibidem in responsione ad 3. q. ad 2. ait: *Dicendum, quòd quamvis virtus Christi, qua continetur sub Sacramento Eucharistia, sit infinita; tamen determinatus est effectus, ad quem illud Sacramen-*

D. Th. in 4^a
dist. 45. q. 2^a
art. 4. arg.
sed contra.

tum ordinatur. Quare distributum inter plures, singulis prodest minùs, quàm si pro uno offerretur.

Quaest. 9. Sacrificium prodest-ne iis solùm pro quibus offertur?

Resp. S. Thomas loco citato in responsione ad 1. quaest. huic quaestioni solidissimè respondet: *Valor, inquit, suffragiorum potest pensari ex duobus. Valent enim uno modo ex virtute charitatis qua facit omnia bona communia; & secundùm hoc verum est, quòd magis valent ei qui magis charitate est plenus, quamvis pro eo specialiter non fiant. Alio modo suffragia valent, ex hoc quòd per intentionem unius alteri applicantur; & sic satisfactio unius alteri computatur; & hoc modo, non est dubium quòd magis valent ei pro quo fiunt; imò sic ei soli valent: satisfactio enim propriè ad poena dimissionem ordinatur, unde quantum ad dimissionem poena praecipuè valet suffragium ei pro quo fit.*

Et ibidem in responsione ad 3. quaest. ad 2. *Credibile tamen, quòd per divinam misericordiam, si aliquid de spiritualibus suffragiis supersit iis, pro quibus fiunt, ut scilicet eis non indigeant, aliis dispensetur pro quibus non fiunt, si iis indigeant, ut patet per Damasum in sermone de Dormientibus, sic dicentem: Deus tanquam justus commentietur in potenti possibilitatem, tanquam suscipiens defectuum commutationem, negotiabit: quae quidem negotiatio attenditur, quòd id quòd deest uni, alter supplet.*

Quaest. 10. Quomodo Sacerdos debet suam dirigere intentionem, antequam celebret?

S. Carol. Actor. p. 4.
Istructione all'i
Sacerdoti,

Resp. Id egregiè explicat sanctus Carolus, his praecisis verbis vulgari lingua Italica expressis: *Quando Sacerdos examinat suam in-*

De Sacrificio Missæ. Cap. V. 257

intentionem, maximè dum celebrat propter obligationem ortam ex Capellania seu alio Beneficio, debet diligenter advertere, ne id agat ex aliquo motivo humano avaritiæ aut vanæ gloriæ, aut ex aliquo timore vel pudore, aut consuetudine ductus potius quàm motivo spirituali: Sed potius attendere convenit ante quàm celebret, ut suam intentionem rectè dirigat, ita ut velit unire suam voluntatem, intentioni Jesu-Christi & Ecclesiæ cuius est Minister, & ita consecrare & offerre verum Corpus & sanguinem Domini, ad gloriam & honorem sanctissimæ Trinitatis, utilitatem sanctæ Ecclesiæ & auxilium omnibus Fidelibus procurandum. Deinde sigillatim applicet suam intentionem & oret pro his quibus tenetur, vel propter eleemosynam acceptam, vel propter Beneficium, aut certè quia illorum animæ sibi commissæ sunt: & eodem tempore applicet etiam pro necessitatibus Ecclesiæ, pro hæresum extirpatione, & conversione infidelium: pro suis Superioribus, pro Dominis & Magistratibus temporalibus, pro parentibus, benefactoribus, amicis, inimicis, pro illis qui in peccato mortali vivunt, pro afflictis, & generaliter pro omnibus Fidelibus defunctis.

pretendendo di voler fare quello che Christo Giesù signor nostro con la santa Chiesa, de quali è Ministro, intende e vole che egli faccia: cio è di consecrare & offerre il vero Corpo e sangue di Nostro Signore a gloria & honore della santissima Trinità, beneficio di santa Chiesa, & ajuto di tutti fedeli: & in particolare poi applichi la sua intentione a pregare per quelli per i quali è obligato, ò per la limosina ricevuta, ò per obligo di Capella, ovvero per haver cura dell'anime loro; e giuntamente l'applichi per i bisogni di santa Chiesa, per l'estirpatione delle heresie, e conversione de gli infideli, per i suoi superiori, per li Signori temporali e quelli che governano: per i parenti, benefattori, amici, inimici, per quelli che sono in peccato mortale, per i tribulati, e finalmente per tutti i fedeli defonti,

Nel discutere & esaminare la sua intentione, deve il sacerdote esser diligente in auvertire, massime se egli celebra per obligo di qualche Capella ò Beneficio in qualsivoglia modo, che non si mova per rispetto umano, ò di avaritia, ò di vana gloria: ovvero lo faccia per una certa vergogna ò timore riprensibile, ò per una certa usanza, ò senza spirito; mà procuri prima di celebrare, di riferire la sua intentione,

CAPUT VI.

De iis pro quibus offerri potest Missæ Sacrificium.

Quæst. I. **P**OTEST NE Missæ Sacrificium offerri pro defunctis?

Resp. De fide est, Missæ Sacrificium pro defunctis offerri posse: etenim vivorum suffragia illis prodesse possunt, cum in statu gratiæ decedentibus, superest aliqua pœna eorum peccatis debita expianda in Purgatorio. Probatur primò ex eo quod dicitur lib. 2. Machabæorum. cap. 12. *Sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur.* Hinc colligit Divus Thomas in 4. dist. 45. q. 2. art. 2. has preces futuras esse inutiles, nisi defuncti possint adjuvari vivorum suffragiis. Ideoque Concilium Tridentinum sess. 22. de Sacrificio Missæ, cap. 2. ait: *Quare non solum pro Fidelium vivorum peccatis pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus: sed & pro defunctis in Christo nondum ad plenum purgatis, ritè, juxta Apostolorum traditionem offertur.*

Apostolicam autem hanc traditionem facilè erit ad suum fontem revocare. Tertullianus de hac re loquitur variis in locis præcipuè de corona Militis cap. 3. *Oblationes pro defunctis annua die facimus.* Et lib. de Exhortatione castitatis cap. 11. Loquens ad maritum de uxore mortua, ait: *Pro cujus spiritu postulas, pro qua oblationes annuas reddis per sacerdotem.*

Et S. Cyprianus Epist. 66. ad Furnitanos: *Episcopi, inquit, antecessores nostri consue-*

De Sacrificio Missæ. Cap. VI. 259

runt, ne quis Frater excedens ad tutelam vel curam Clericum nominaret; ac si quis hoc fecisset, non offerretur pro eo, nec Sacrificium pro dormitione ejus celebraretur: neque enim apud Altare Dei meretur nominari in Sacerdotum prece, qui ab Altari Sacerdotes & Ministros avocare voluit.

Et S. Cyrillus Episcopus Hierosolymitanus Catechesi 5. Mystagogica, qui vivebat in 4. sæculo, loquens de Sacrificio Missæ ait: Rogamus te, inquam, nos omnes, & hoc Sacrificium tibi offerimus, ut meminerimus etiam eorum, qui ante nos obdormierunt, primum Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, ut Deus orationibus illorum & deprecationibus suscipiat preces nostras. Deinde pro defunctis sanctis Patribus & Episcopis. Denique pro omnibus oramus, qui inter nos vitam functi sunt, maximum esse credentes animarum juvamen, pro quibus offertur precatio sancti illius, & tremendi quod in Altari positum est Sacrificii.

Et ab hac traditione accepit Ecclesia hanc in Missa Liturgiam. Offerimus hoc Sacrificium pro omnibus Orthodoxis atque Catholica & Apostolica fidei cultoribus, &c. Et pro omnibus in Christo quiescentibus, qui nos praceserunt cum signo fidei, & dormiunt in somno pacis.

Et Divus Augustinus: Non parva est, inquit, universa Ecclesia, qua in hac consuetudine claret, autoritas, ut in precibus Sacerdotis, qua Domino Deo ad ejus Altare funduntur, locum suum etiam habeat commendatio mortuorum.

Quæ quidem consuetudo, ait S. Thomas, ab ipsis Apostolis inchoavit, ut dicit Damasus in quodam sermone de suffragiis mortuo-

S. August. lib.
De Cura pro
mortuis. cap. 5.

S. Tho. in 4.
dist. 45. q. 29
ait. 1.

rum, sic dicens: *Mysteriorum conscii Discipuli Salvatoris, & sacri Apostoli in tremendis & vivificis Mysteriis, memoriam fieri eorum, qui fideliter dormierunt, sanxerunt.*

S. Aug. Serm. 31. De verbis Apostoli. cap. 21. Et idem Divus Augustinus in alio loco ait: *Hoc enim à Patribus traditum universa observat Ecclesia, ut pro eis qui in Corporis & sanguinis Christi Communionem defuncti sunt, cum ad ipsum Sacrificium loco suo commemorantur, oretur, ac pro eis quoque id offerri commemoretur.*

S. Chrysoft. hom. 69. ad pop. Antioch. Non temerè, ait S. Chrysoftomus, ab Apostolis, hac sancita fuerunt, ut in tremendis Mysteriis defunctorum agatur commemoratio. Sciunt enim illis inde multum contingere lucrum, utilitatem multam. Cum enim totus constiterit populus, extensis manibus, Sacerdotalis plenitudo, & tremendum proponatur Sacrificium, quomodo Deum non exorabimus pro his deprecantes?

S. Isidor. De Off. Ecclesiast. cap. 18. Sacrificium, ait S. Isidorus, pro defunctorum Fidelium requie offerri, vel pro eis orari, quia per totum hoc orbem custoditur, credimus, quòd ab ipsis Apostolis traditum est.

Quaest. 2. Potest-ne Missæ Sacrificium pro iis offerri, qui absque Baptismo decesserunt?

Resp. Non potest, neque etiam pro iis, qui in hæresi mortui sunt, cum nullum possint à Sacrificio fructum percipere. Noli credere, ait S. Augustinus, nec docere, nec dicere, Sacrificium Christianorum pro his, qui non baptizati de corpore exierunt, offerendum, si vis esse Catholicus.

Quaest. 3. Potest-ne Missæ Sacrificium offerri pro peccatoribus, pro Hæreticis, pro schismaticis, & infidelibus?

Resp. Responderi potest cum S. Thoma, posse offerri Sacrificium pro iis, qui actu

De Sacrificio Missæ. Cap. VI. 261

sunt, vel possunt esse membra Ecclesiæ, cuiusmodi sunt omnes in quæsito relati, nisi id expressè ab Ecclesia prohibeatur. *Eucharistia*, inquit, in quantum est Sacrificium, habet effectum etiam in aliis pro quibus offertur, in quibus non præexigit vitam spiritualem in actu, sed in potentia tantum: & ideo si eos dispositos inveniatur, eis gratiam obtinet virtute illius veri Sacrificii, à quo omnis gratia in nos influxit, & per consequens peccata mortalia in eis delet; non sicut causa proxima, sed in quantum gratiam contritionis eis impetrat; & quod in contrarium dicitur ex *Divo Augustino*: Quis offerat Corpus Christi nisi pro his, qui sunt membra Christi? *Intelligendum est pro membris Christi offerri, quando offertur pro aliquibus, ut sint membra Christi.*

Quæst. 4. Potest-ne offerri Sacrificium pro nominatim excommunicatis, ac proinde non toleratis inter Fideles?

Resp. Nunquam pro iis offerri potest Sacrificium, neque pro notoriis Clericorum percussoribus, donec obtinuerint absolutionem excommunicationis, in quam inciderunt, ut patet ex cap. *A nobis*. De sententia excommunicationis; ubi id expressè prohibetur his verbis: *Non communicetur mortuo, cui non est communicatum & vivo.* Idem decreverat *S. Leo Papa* in *Can.* his verbis: *Non autem quibus viventibus non communicavimus, mortuis communicare non possumus.* Licitum tamen est, secundum doctrinam *Divi Thomæ* supra relatam, rogare Deum pro illis, ut illos ad pœnitentiam reducat per veram contritionem.

S. Tho. in 4.
dist. 12. q. 2.
art. 2. quæst.
2. ad 4.

Can. De Commu-
nicantibus.
24. q. 2.

CAPUT VII.

De Tempore, & loco, aliisque necessariis ad Missæ Sacrificium.

Quæst. I. QUANAM horâ potest Missa celebrari?

Conc. Pro-
vinc. I. tit.
*Quæ pertinent
ad celebratio-
nem,*

Resp. Juxta sacros Canones, Missæ nec ante auroram, nec post meridiem, nisi ex causa jure permessa, celebrentur, ut ait S. Carolus, nisi die Nativitatis Domini, quia hac nocte annunciatus fuit Pastoribus ab Angelo adventus ejusdem Jesu-Christi Domini nostri, ut habetur in Can. Noctæ sanctæ. De Consecr. dist. I.

Et expressè legitur in Rubrica Missalis 15, Missa privata, saltem post Matutinum & Laudes, quacumque horâ ab aurora usque ad meridiem dici potest.

Hoc autem explicat D. Thomas, dum ait: Dicendum quòd communiter loquendo Missa debet dici in die, & non in nocte; quia hoc Sacramentum ad tempus gratia pertinet, quod per diem significatur Rom. 13. Nox præcessit, dies autem appropinquavit. Dies autem judicatur non solum ab ortu solis, sed ex quo incipiunt orituri solis signa manifestari per aliquam aëris illustrationem.

Ratio convenientiæ hujus sanctæ consuetudinis habetur in Bulla 22. Pauli III. quæ incipit in Eminentî in qua sic legitur: Quòdquo indulto celebrandi seu celebrare faciendi ante diem, parcè utantur. Quia cum Altaris Ministerio immoletur Dominus noster Jesus-Christus Dei Filius, qui candor est lucis æternæ, congruit hoc non in noctis tenebris fieri, sed in luce.

De Sacrificio Missæ. Cap. VII. 263

Quæst. 2. Est-ne peccatum celebrare Missam, non recitato prius Matutino cum Laudibus?

Resp. Cùm in Rubricis Missalis expressè præcipiatur, tribus in locis, ut Missa saltem post Matutinum & Laudes dicatur, idque conforme sit consuetudini semper in Ecclesia observatæ, videtur esse peccatum, eam transgredi absque rationabili causa; imò ex Divo Antonino, *Missæ non debet dici ab eo qui non dixit Matutinum, licet possit audiri, aliàs dicendo esset mortale, quia contra consuetudinem generalem Ecclesiæ.* S. Antoninus 3. p. tit. 13. cap. 6. §. 4.

Quæst. 3. Missa potest-ne celebrari extra Ecclesiam, vel Oratorium ad cultum Dei dedicatum?

Resp. Ut ait Felix Papa relatus in Canone: *Consecrationem Ecclesiarum, & Missarum celebrationem non alibi quàm in sacratis Domini locis, absque magna necessitate, fieri debere liquet omnibus, quibus sunt nota veteris & novi Testamenti præcepta.* Can. Consecrationem. De Consecr. dist. 4.

Et Concilium Tridentinum monet Episcopos: *Neve patiantur privatis in domibus, atque omninò extra Ecclesiam, & ad Divinum tantùm cultum dicata Oratoria ab eisdem Ordinariis designanda & visitanda, sanctum hoc sacrificium à secularibus aut regularibus quibuscumque peragi.* Conc. Trident. sess. 22. Decretum de observandis & evitandis in celebrat. Missæ.

Nullus Sacerdos, inquit Concilium Mediolanense 1. quemadmodum à Tridentina Synodo statutum est, in privatis adibus, & omninò extra Ecclesiam, & Oratoria, qua divine tantùm cultui dicata, & à locorum Episcopis designata ac visitata sint, Missam celebret.

Quæst. 4. In quam Ecclesiæ parte esse deberent, seu adstare Laïci, dum Missa celebratur?

Resp. Sacri Canones determinaverant locum in quo adstare deberent Laïci, dum Missa celebratur; optandum esset ut Episcopi cogèrent Laïcos illorum Decreta observare. Synodus Romæ habita sub Eugenio II. & Leone IV.

Can. Sacerdotum. De Consecr. dist. 2.

relata in Canone, ait: *Sacerdotum, aliorumque Clericorum Ecclesiis servientium honores à Laïcorum discretè apparere convenit. Quamobrem nulli Laïcorum liceat in eo loco ubi Sacerdotes reliquiverint Clerici consistunt, quòd Presbyterium nuncupatur, quando Missa celebratur, consistere, ut liberè ac honorificè possint sacra Officia exercere.*

Et Concilium Turonense relatum in Canone ait: *Vt Laïci, secus Altare quo sancta Mystera celebrantur, inter Clericos, tam ad Vigilias, quàm ad Missas stare penitus non praesumant; sed pars illa qua à Cancellis versus Altare dividitur, Choris tantum psallentium pateant Clericorum.*

Cap. 1. De vi-
te & honestate
Clericorum.

Quæst. 5. Licet-ne aliquando Missam celebrare extra loca Deo dicata?

Can. Sicut. De Consecr. dist. 1.

Resp. Felix Papa relatus in Canone, huic quæstioni clarè sic respondet: *Sicut non aliis quàm sacriati Domino Sacerdotes debent Missas cantare, nec sacrificia super Altare offerre; sic nec in aliis quàm Domino sacratis locis, id est, in tabernaculis, divinis precibus à Pontificibus dedicatis, Missas cantare, aut sacrificia offerre licet, nisi summa coegerit necessitas. Satius ergo est Missam non cantare, aut non audire, quàm in illis locis ubi fieri non oportet, nisi pro summa contingat necessitate; quoniam necessitas legem non habet. Vnde scriptum est: Vide-ne offeras Holocausta tua in omni loco quem videris, sed in omni loco quem elegerit Dominus tuus.*

Quæst. 6.

De Sacrificio Missæ. Cap. VII. 265

Quæst. 6. In quibusnam casibus licet celebrare in locis Deo non consecratis?

Resp. Illi casus referuntur in Canone in quo sic legitur: *Concedimus etiam, ut si Ecclesia fuerint incensa & combusta, in Capellis cum tabula consecrata Missas interim celebrari permittimus, donec Ecclesia ipsa restaurari queant; in itinere verò positis, si Ecclesia defuerit, sub dio, seu in tentoriis, si tabula Altaris consecrata, ceteraque Ministeria ad id officium pertinentia ibi adfuerint, Missarum solemnia celebrari concedimus; aliter omninò interdiciamus.*

Can. Concedimus etiam. De Consecr. dist. 1.

Quæst. 7. Quisnam potest concedere ut celebretur Missa in Capellis domesticis?

Resp. Certum est, Episcopos id posse concedere, ut patet ex Canone, in quo sic legitur: *Missarum solemnia non ubique, sed in locis ab Episcopo consecratis, vel ubi ipse presiderit celebranda esse censemus. Non tamen, ut ait D. Thomas, sine Altari portatili per Episcopum consecrato, & omnibus aliis ad Sacrificium necessariis.*

Can. Missarum. De Consecr. dist. 1.

S. Tho. 3. p. q. 13. art. 3. ad 2.

Statuit autem S. Carolus in Concilio Mediolanensi 1. *Oratoriorum autem adificationem, aut usum, ne facile, sed magna de causâ permittant iidem Episcopi.*

Tit. Que pertinent ad celebr. Missar.

Quæst. 8. Quid observari debet ab Episcopis priusquam facultatem concedant Missam celebrandi in Capellis domesticis?

Resp. Ex Divo Carolo ibidem: *In eis autem designandis, vel probandis hæc servant: ne sint in interiorum ædium partibus, in quibus Domini, vel familia frequentius versentur, sed commodo & honesto loco, à cubiculis, tricliniis, & ab aula separato, ad templi formam & regulam propius accedant; nec ita angusta sint, ut qui Missam audierint, ad*

ostium vel fenestram stare cogantur ; aut denique ibi sacris interesse , ubi promiscuè profanum aliquod exerceatur ; quod fieri omninò prohibemus. Cui autem id permissum fuerit , is eo rariùs utatur : ne distracti homines illa commoditate , Ecclesiam Dei minùs frequentent ; quod exemplo etiam noceat aliis.

Quest. 9. Cujusnam magnitudinis , & quales esse debent lapides consecrati ?

Resp. Ex Rubricis Missalis , de præparatione Altaris & Ornamentorum ejus ; debent esse sufficientis magnitudinis , ut in iis pes Calicis , & Hostia consecranda possit collocari.

S. Carolus ait : Quod Lapis longè uncias 20. latè sexdecim pateat , præter capsæ dimensionem , cui insertus est.

Quare S. Antoninus ait : Debet cavere qui celebrat , quòd sit tanta latitudo , & longitudo lapidis in capsula , quòd in ea possit capi pes Calicis , & Hostia consecranda , vel quòd in conficiendo cum manibus Panem , vel Calicem super lapidem teneat , ut sic super lapidem conficiat , uti præscribitur in Rubricis Missalis.

Quest. 10. Quid requiritur ad hoc ut lapis consecratus , conseatur amittere consecrationem ?

Resp. Si Altare motum fuerit , aut lapis ille solummodò suprà positus , qui sigillum continet , confractus , aut etiam diminutus , debet denuò consecrari , ut habetur in Can. Ad hæc. De Consecr. Ecclesiæ. Sicut etiam si lapis ita diminutus esset ita ut non posset commode supra illum consecrari.

Quest. 11. Quando nam Altare fixum , conseatur amisisse consecrationem ?

Acta Mediol.
lib. 1. tit. De
Lapide Altari-
um portat.

S. Antoninus
lib. 3. tit. 13.
§. 4.

De Sacrificio Missæ. Cap. VII. 267

Resp. Altare in quo tabula cui consecrationis benedictio Pontificali Ministerio adhibetur, si mota, vel enormiter fracta fuerit, debet non immerito consecrari. Ut dicitur in Can. Quod in dubiis. Ibidem. Amittit etiam consecrationem, quando mutatur ab uno loco in alium, sicut dicitur in Canone: Si motum fuerit Altare, denuò consecratur.

Quod tamen intelligi debet eo modo quo explicat S. Carolus, dum ait: Cùm verò Altare consecratum transferri contigerit; quòd ut ne iterum consecrari opus sit, ea transferendi ratio adhiberi poterit, ut primò illud totum asseribus tabulisque ligneis rectè aptèque conclusum, è loco ita moveatur accuratè, ut stipes à solo Ecclesia convulsus, ne minimum quidem ab Altaris mensa disjungatur, sed totus affixus ei inhæreat, ne consecratio violetur.

Quest. 12. Quot modis Ecclesia potest profanari, ita ut egeat reconciliari?

Resp. Quatuor in casibus profanatur Ecclesia, & indiget reconciliari, ut in ea possint divina celebrari Mystera. Primus casus est, cùm in Ecclesia commissum est aliquod homicidium, aut multum sanguinis effusum ut habetur in Canone: Respondemus, inquit summus Pontifex, quòd manente Ecclesia, & Altari ipsa reconciliari poterit per aquam cum vino & cinere benedictam, quando homicidia contingunt, vel vulnera inferuntur. Ut autem habetur ibidem Can. Aqua. Aquam per Episcopum benedictam Ecclesiam reconciliari posse per alium Episcopum non negamus: per Sacerdotes simplices hoc fieri prohibentes.

Attamen, ut notavit S. Antoninus: Ecclesia non violatur ex levi effusione sanguinis; ut si

Can. Si motum. De Consecr. dist. 1.

Acta Mediol. P. 4. lib. 1. tit. De Lapide Altarium portatium.

Can. Proposuit. De Consecr. Ecclesie.

S. Antonin. 3. p. tit. 12. cap. 6. §. 4.

sanguis casu de naribus emittatur, & si quis ungue aliquantulum excoriet, & sanguinem emittat. Quod si ex lapide cadente ex edificio Ecclesia aliquis moriatur, vel ex fatuitate furia quis se occidat, non est necessaria reconciliatio; quia non est per contentionem vel malam voluntatem facta. Item si ex vulnere extra Ecclesiam accepto, in Ecclesiam fugiens moriatur, non violatur Ecclesia, quia non accepit ibi causam mortis. Secus si in Ecclesia vulneretur, & extra moriatur, quia tunc violatur.

Secundus casus violationis est, propter adulterium & qualemcumque seminis emissionem voluntariè procuratam, sive cum aliis sive per se solum. Extra de adulter. C. Significasti. De Consecr. dist. 1. Can. Ecclesiis. Etiam per actum conjugalem, ut si vir cognoscat uxorem in Ecclesia: Ex pollutione autem que accidit in sompis, non polluitur, vel violatur. Sed nota quando vitia hæc in Ecclesia commissa, sunt occulta, ut dicit Guillelmus, & Hostiensis in sum. non indiget reconciliatione.

Tertius casus est, si excommunicatus, est ibi sepultus. De Consecr. dist. 1. Can. Ecclesiam. Et extra eodem capite. Consultuisti.

Quartus casus est, si Ecclesia ab Episcopo publicè excommunicato consecrata fuerit. Nam, ut dicit Hostiensis, si Corpus defuncti Ecclesiam polluit, multò magis cum consecrationis officium peragitur per eorum os & manus qui excommunicationi subjacent.

Quest. 13. Quotnam in casibus debet Ecclesia iterùm consecrari?

3. p. tit. 12.
cap. 6. §. 8.

Resp. Ex Divo Antonino: Tres sunt casus in quibus Ecclesia consecrata debet iterùm con-

De Sacrificio Missæ. Cap. VII. 269

secrari. Primus est, si Ecclesia combusta fuerit, ita quod parietes sint combusti, vel diruti, vel notaliter decrustati, in toto, vel in majori parte. De Consecr. dist. 1. Can. Ecclesiis. Secus si totum tectum solum combustum fuerit, ut in cap. Ligneis. De Consecr. Ecclesiæ.

Secundus est, si tota Ecclesia, vel major pars destructa vel diruta est: Secus est si solum tectum destructum fuerit vel disruptum. Si verò parietes successivè fuerint reparati, eadem Ecclesia intelligitur; & ideo sufficit si tantum reconcilietur cum aqua exorcizata, & cum solemnitate Missæ. Secus, si primò tota destructa, etiamsi eisdem lapidibus reparata, consecranda est enim. Can. De Fabrica. De Consecr. dist. 1.

Tertius casus est, quando dubitatur, utrum fuerit consecrata, nec apparet aliqua probatio. Can. Solemnitates. De Consecr. dist. 1.

Quæst. 14. Quisnam potest reconciliare Ecclesiam, quæ non fuerat consecrata sed solum benedicta, cum contingit eam profanari?

Resp. Simplex Sacerdos potest eam reconciliare, ut ait Gregorius nonus: Si Ecclesia, inquit, non consecrata, cujuscumque fuerit semine, aut sanguinis effusione polluta, aqua protinus exorcizata lavetur, ne divina laudis organa suspendantur; est tamen, quàm citius fieri poterit, consecranda. Can. Si Ecclesia. De Consecr. Ecclesiæ, vel Altaris.

Glossa ibidem verbo Lavetur, ait: Sed per quem debet lavari? Credo, quòd per simplicem Sacerdotem possit lavari, quia si intellexisset Papa, quòd per Episcopum deberet lavari, illud dixisset, sicut dixit in proximo capite precedenti: cum in utroque capite scri-

bat eidem, & quia dixit aqua exorcizata la-
vetur, qua fit per simplicem Sacerdotem, &
non cum aqua benedicta, cum vino & ci-
nere, cum qua reconciliatur Ecclesia conse-
crata

Quest. 15. Ex quam materia debent esse
Calices?

De Prepar.
Sacerdotis
celebraturi,

Resp. Ut habetur in Rubricis Missalis: *Ca-
lix debet esse vel aureus vel argenteus, aut
saltem habere cupam argenteam intus inau-
ratam, simul cum patena itidem inaurata, ab
Episcopo consecratus.*

Quest. 16. Quando nam Calix amittit con-
secrationem?

S. Antoninus.
3. p. tit. 13.
cap. 6. §. 5.

Resp. Juxta S. Antoninum. *Si scyphus Ca-
licis à pede ex toto separatus est, licet fractus
non sit, ut putà quia junctura tornatilis,
consecratione indiget. Hæc Petrus de Palude.
Item secundum Archidiaconum, si Calix ar-
genteus consecratus deauratus postea, quia
aliam superficiem habet, & consecratio fit in
superficie, indiget consecratione. Idem dici po-
test de Calice consecrato, cum pes separatur
à cupa.*

Fortassis, dum adest antiqua consuetudo
utendi his Calicibus tornatilibus, quorum pes
à cupa separatur, ut passim fit à Missionariis
in India, in Anglia, & alibi: dici potest ob
talem consuetudinem à Superioribus Eccle-
siasticis cognitam & non improbatam, hanc
consecrationem non esse denuò faciendam, li-
cèt quotidie hæc separatio fiat; maxime quia
nulla adest lex positiva expressè contraria
huic usui.

Quest. 17. Ornamenta, quibus utimur ad
Missam celebrandam debent-ne necessariò esse
benedicta?

Resp. Ex S. Antonino ibidem: *Specialiter*

De Sacrificio Missæ. Cap. VII. 271

ista sex requiruntur ad celebrandam Missam ; scilicet stola , Manipulum , Alba , Amictus , Casula , id est , Planeta : ista enim benedicuntur & sacrantur. Vnde videntur esse de necessitate præcepti : non sic de camisia que non benedicitur. Videtur quòd de longo Manipulo liceat facere stolam , & è converso de brevi stola , Manipulum , vel Cingulum , quia omnia hæc verâ benedictione consecrantur.

Quest. 18. Quandoam Ornamenta quibus utantur Sacerdotes in Altari , amittunt benedictionem ?

Resp. Ut ait S. Antoninus ibidem : Cum Casula est duplicata , cum possit esse simpla , super quamlibet partem fit benedictio ; unde in celebrando verti potest ex utraque parte : & si una pars amoveatur ab alia , remanet benedicta , & potest in ea celebrari. Et similiter de dupla stola. Item quando vestimenta reparantur propter paupertatem , videtur distinguendum : quia aut tanta pars amota fuit , quòd sine illa non diceretur , vel celebraretur , ut tota manica vel pars superior : & tunc debet esse benedicta. Si autem modica particula , cujus defectus nec benedictionem impediret , nec celebrationem , tunc licet celebrare.

Sic restaurari potest Cingulum , antequam omninò fractum sit , nec amisit benedictionem , quam tamen amisisset , si restauraretur post scissionem , quia eo amplius uti non poterant.

Utile erit hîc advertere , quòd licet Ornamenta non amiserint benedictionem , nihilominus aliquando ita vilia & sordida sunt , ut non possint in tremendo Mysterio adhiberi sine magna indecentia : videtur quòd Sacerdotes quibus similia Ornamenta porriguntur de-

berent in spiritu lenitatis, ut ait Apostolus, repræsentare Sacristis, aut aliis quibus cura commissa est, ut huic malo remedium afferrent.

Cardinalis
Bellarmin.
lib. 2. de Ge-
mitu Colum-
bæ, cap. 5.

Quod amarè deplorat Cardinalis Bellarminus his verbis: *Alicubi vasa sacra & vestes, quibus Mystera celebrantur, vilia & sordida inveniuntur, indigna prorsus qua ad tremenda Mystera adhibeantur. At fortè qui hæc adhibent Pauperes sunt? Id quidem fieri potest; sed si pretiosa non possunt, saltem munda & nitida procurent. Fontibus lacrymarum prosequendi sunt, qui exteriori turpitudine & sordibus, animi sui impietatem, sordesque testantur.*

Quæst. 19. Ornamenta Ecclesiæ cum amplius ob vetustatem, aut aliàs inservire nequeant, converti-ne possunt in usus profanos?

Can. Altaris.
De Consecr.
dist. 1.

Resp. Constat ex Canone, quod non licet: *Altaris palla (id est, ut ait Glossa vestimenta Altaris) si fuerint vetustate consumpta incendio dentur, quia non licet ea qua in sacratio fuerint, malè tractari: sed incendio universa traduntur. Cineres quoque eorum in Baptisterium inferantur, aut in pariete, aut in fossis pavimentorum jactentur, ne introeuntium pedibus inquinentur.*

Quæst. 20. Potest-ne una eademque die duplex Missa celebrari?

Can Sufficit.
De Consecr.
dist. 1.

Resp. Non licet, juxta Decretum Alexandri II. relatum in Canone, qui ait: *Sufficit Sacerdoti unam Missam in die una celebrare, quia Christus semel passus est, & totum mundum redemit. Non modica res est unam Missam facere; & valdè felix est, qui unam dignè celebrare potest.*

Et summus Pontifex Honoratus III. relatus

De Sacrificio Missæ. Cap. VII. 273

in Canone, ait: *Cum cuilibet Sacerdoti quacumque dignitate præfulgeat, unam in die celebrare Missam sufficiat: Nam & valde felix est, qui celebrat dignè unam.*

Cap. Terrefe-
rente. De Ce-
lebr. Missar.

Ecclesia tamen ab hac regula generali excepit diem Nativitatis Domini, in quo die licitum est Sacerdoti ter Missam celebrare, ut præscribitur in jure Canonico, in quo sic habetur. *Respondemus, quòd excepto die Nativitatis Dominica, nisi causa necessitatis suadeat, sufficit Sacerdoti semel in die unam Missam solummodò celebrare.*

Cap. Consta-
luti. De Ce-
lebr. Missar.

Et S. Carolus in Concilio Mediolanensi §. id expressè & absolutè prohibet his verbis: *Gravia pericula, offensiones, atque adeo sæpe injurias sanctissimo Missæ Sacrificio fieri competentum est, quòd quidem Sacerdotes non semel tantum, sed pluries in die illud offerant: quòd ne imposterum fiat, præter quam salutari illo die Dominica Nativitatis, quo unusquisque Sacerdos non sine magna Mysteriorum significatione ter celebrare debet; Decretò hujus auctoritate vetitum sit, ne ob ullam necessariam causam, neque etiam ob Parochialis alteriusve Ecclesiæ egestatem, neque ob Sacerdotum penuriam, nec verò ob locorum distantiam, Episcopus cuiquam Sacerdoti pluries in die divinum illud Missæ Sacrificium offerendi facultatem det aut permittat.*

Conc. Me-
diol. §. tit.
Que ad divi-
na officia per-
tinent.

Et in Can. *Sufficit. De Consecr. dist. 1.* sic habetur. *Qui verò pro pecuniis aut adulationibus secularium una die præsumunt plures facere Missas, non existimo evadere damnationem.* Ait summus Pontifex Alexander II.

Hic autem advertendum est quòd die Nativitatis Domini in duabus primis Missis, non

sumitur ablutio; si enim per inadvertentiam, aut aliàs sumeretur, non posset illa die amplius Missa celebrari, nisi fortè Sacrificium remaneret imperfectum per mortem aut maximam Sacerdotis alicujus imbecillitatem post consecrationem; in quo casu, ut supra diximus, si alius non occurreret, Sacerdos etiam non jejunus posset perficere Sacrificium, licèt eadem die Missam celebrasset.

Can. Ex parte. De Celeb. M. Har.

Ut enim dicitur in Canone, *Semper Sacerdos vino perfundere debet, postquam totum acciperit Eucharistia Sacramentum, nisi cum eodem die aliam Missam debuerit celebrare, ne si fortè vinum perfusionis acciperet, celebrationem impediret.*

Quaest. 21. Possunt-ne dari aliqui alii casus in quibus Sacerdos possit duas Missas eadem die celebrare?

Resp. Illud rarò admodum fieri potest, & nisi necessitate aliqua urgenti & improvisa cogente, talis Missæ duplicatio in praxi fieri non debet, idque eò magis vitandum est, quod res adeo nunc inusitata magnam admirationis, & scandali occasionem in populo præberet. Attamen, si, in aliquo casu extraordinario nulla reperiretur Hostia consecrata in quadam Parochia, & aliundè haberi non posset ad deferendum sanctissimum Viaticum infirmo in extremis constituto: tunc, juxta mentem sancti Raymundi, posset Sacerdos qui jam celebravit, aliam Missam dicere: *Potest*, inquit sanctus Raymundus, *cantare duas in casibus sequentibus, si necesse fuerit propter necessitatem peregrinorum, hospitem commentium, & infirmorum.* Et ita si in die Dominica aut festiva, concurrente magna populi turba, nullus alius reperiri posset Sacerdos, quia scilicet Parochus aut alius infirmitate impeditur: tunc

S. Raymund. in summa. lib. 7. tit. de sacramentis iterandis. §. 23.

De Sacrificio Missæ. Cap. VII. 275

etiam, ut devotioni tot Fidelium satisfieri posset, secunda Missa celebrari posset ab eo qui ablutionem non sumpsisset.

Idem dicendum est, si Episcopus in magna Sacerdotum penuria, aliquem in duabus Parochiis constitueret: tunc, juxta Canonem, duas Missas qualibet Dominica celebrare posset in his duabus Parochiis suæ curæ in necessitate commissis: *Clericus ab instanti tempore non connumeretur in duabus Ecclesiis: & hoc quidem in hac urbe servandum; caterum in villis quæ foris sunt, propter inopiam hominum, indulgeatur.*

Can. Clericus.
21. quest. 19

